

Studijní a vědecká
knihovna
v Hradci Králové

U NÁS

Knihovnicko-informační zpravodaj Královéhradeckého kraje

**#slavíme #oceňujeme
#gratulujeme**

U NÁS

Knihovnicko-informační zpravodaj Královéhradeckého kraje

Čtvrtletník

Náklad: 600 výtisků

Určeno knihovnám Královéhradeckého kraje

Vychází s finanční podporou
Královéhradeckého kraje

Šéfredaktor: Mgr. Petra Řoutilová

Redakční rada:

Mgr. Jana Benešová, Bc. Vladimíra Buchtová,
Miroslava Cvejnová, Ester Horáková,
Bc. Kateřina Hubertová, Mgr. Marta Lešková,
PhDr. Olga Pitašová, Bc. Eva Semrádová,
Mgr. Marta Pešková Staníková, Mgr. Eva Svobodová,
Markéta Tučková, Mgr. Vanda Vaníčková, PhD.

Korektury: PhDr. Božena Klabalová

Sazba, tisk: AD reklama, s. r. o., Trutnov

Vydává Studijní a vědecká knihovna
Hradecká 1250
500 03 Hradec Králové
tel. 494 946 200
e-mail: unas@svkhk.cz
<https://www.svkhk.cz/Pro- knihovny/Zpravodaj-U-nas.aspx>

Inzerce přijímá redakce.
Za původnost a obsahovou správnost ručí autor.
Nevyžádané příspěvky se nevracejí.

Toto číslo vyšlo 5. 12. 2024.

MK ČR E 14191
ISSN 0862-9366 (Print)
ISSN 2571-4597 (Online)

Copyright 2022 SVK HK
Všechna práva vyhrazena. Žádná část nesmí
být reprodukována, uchováвана в rešeršním
systému nebo šířena jakýmkoliv způsobem
bez předchozího písemného souhlasu vydavatele.

KONTAKTY

Studijní a vědecká knihovna,
Hradecká 1250, 500 03 Hradec Králové

Telefonní ústředna: 494 946 200

Ředitelství: 205

Public relations: 203

Oddělení služeb knihovnám: 224

Meziknihovnická služba: 219

OBSAH ČÍSLA

Na slovíčko	
AI v knihovnách	3
Vize 28	
Digitalizace a využívání digitálních knihoven ve Strategii rozvoje knihoven KHK na léta 2024–2028	4
Šumné knihovny	
Městská knihovna Špindlerův Mlýn	5
Místní knihovna Chvalkovice	7
Obecní knihovna v Novém Hrádku	8
Naše téma	
Umělá inteligence v knihovnách: transformace služeb a procesů 10 Seznamte se: ChatGPT	12
Prostory a vybavení knihoven	
Modernizace obecních knihoven s pomocí krajských dotací	15
Revitalizace Obecní knihovny v Blešně	16
Modernizace knihovny v obci Jestřebí	17
Nový prostor pro čtenáře v obci Šonov	19
O plánovaném dění v nově rekonstruované knihovně v Šonově	20
Zaujalo nás	
Lidová knihovna Tetín mění název na Knihovna Josefa Nálevky 21 v Tetíně	
Vzpomínky pro budoucnost aneb Náš klub seniorů	22
Stalo se	
Slavnostní setkání knihovniců Královéhradeckého kraje	25
Máme další MARKY!	28
Hledání nejlepších knihoven	31
Ohlédnutí za konferencí Knihovny současnosti 2024	33
Zažít město jinak	35
Okénko	
Erasmus+ v Bratislavě	36
Finské knihovny – inspirativní cesta v rámci programu Erasmus+	37
Z dějin knihovnictví v našem kraji	
135 let v knihovně U Mokřinky v Mokrém	40
Tipy a náměty	
Digitální odyssey aneb Nejen seniori v onlinu	43
Obálka:	
#slavíme #oceňujeme #gratulujeme Digitální knihovna SVK HK	
Foto nad Do čísla přispěli:	
Knihovna Lippulaiva	

Fotografie použité v tomto čísle jsou z archivů jednotlivých knihoven nebo z jejich webových stránek.

AI v knihovnách

Petra Řoutilová

Milí čtenáři, zdravím vás u posledního letošního čísla zpravodaje U nás. Po celý rok byla naším hlavním tématem umělá inteligence (AI) a její vliv na knihovny. Tento fenomén se v knihovnické oblasti stále více prosazuje a přináší příležitosti i výzvy, s nimiž se všichni setkáváme. V tomto ročníku jsme proto přinášeli články, které se věnují různým aspektům zavádění umělé inteligence a inovacím ve službách. A abychom ukázali, že ani my v redakci zpravodaje nebereme AI na lehkou váhu, je spoluautorem tohoto úvodníku ChatGPT.

Martin Krčál v článku „Umělá inteligence v knihovnách: transformace služeb a procesů“ podrobně popisuje v rubrice **Naše téma** možnosti, které AI nabízí při optimalizaci knihovnických procesů, vyhledávání informací či personalizaci služeb pro čtenáře. Zároveň ale upozorňuje na investiční a organizační nároky, které zavádění AI s sebou přináší. Článek zdůrazňuje, že je třeba připravit se na změny a cíleně podporovat vzdělávání zaměstnanců, aby se knihovny mohly plně adaptovat na nové technologie.

Takovým odlehčením je rozhovor „Seznamte se: ChatGPT“, který přináší pohled na možnosti komunikace člověka s AI v praxi.

V rubrice **Stalo se** se ohlížíme za letošní konferenci Knihovny současnosti 2024. Její program zahrnoval mimo jiné téma digitálního občanství a využití moderních technologií v knihovnách. Na konferenci se setkali odborníci z různých zemí, kteří sdíleli zkušenosti ohledně role knihoven v digitální společnosti. Závěry konference podtrhly význam knihoven jako důležitých center

pro rozvoj digitálních kompetencí a podporu demokratických hodnot.

Celé číslo se však nezabývá pouze AI. V rubrice **Šumné knihovny** jsme minule představili tři vítězné knihovny soutěže Knihovna roku Královéhradeckého kraje. Nyní představujeme další tři nominované knihovny. Jsou to Městská knihovna Špindlerův Mlýn, Místní knihovna ve Chvalovicích a Obecní knihovna v Novém Hrádku.

K soutěžím knihoven se vracíme i v rubrice **Stalo se**. A také k slavnostnímu setkání, kde se všechny soutěže vyhodnocují a předávají se ocenění. Tématu soutěží se věnují celkem tři články a i obálka našeho zpravodaje.

Aby knihovny mohly být v soutěžích konkurenceschopné, nestačí, aby se zaměřovaly „jen“ na služby pro uživatele, ale také se musí starat o svůj vzhled. Tomu chce pomoci Královéhradecký kraj, který v roce 2023 vyhlásil v rámci Programu obnovy venkova podprogram Modernizace prostorového vybavení knihoven a tím podpořil dotacemi například knihovny v Blešně, Jestřebí a Šonově, kde se díky modernizacím podařilo vytvořit svěží, inspirativní prostředí pro čtenáře všech generací. Jestli se to opravdu podařilo, se můžete přesvědčit v rubrice **Prostory a vybavení knihoven**.

Tímto číslem se rozloučíme s rubrikou **Vize 28**, která po celý rok přinášela hlavní priority z nově vydané *Strategie rozvoje knihoven Královéhradeckého kraje na léta 2024–2028*. Poslední prioritou, o níž jsme zde ještě nepsali, je Digitalizace a využívání digitálních knihoven. Doufáme, že vás témata v této rubrice zaujala a nyní si je už vyhledáte sami v nové Strategii.

A na co se můžete těšit v roce 2025? Například Okénko. na nové téma, kterým bude digitální gramotnost, Krásný adventní čas vám přeje redakce zpravo- nebo na seriál o finských knihovnách z rubriky daje U nás.

Digitalizace a využívání digitálních knihoven ve Strategii rozvoje knihoven KHK na léta 2024–2028

Lucie Jirků

Digitalizace donedávna bývala (nejen veřejností, ale i knihovníky) v rámci knihoven vnímána jako okrajová činnost s omezeně využitelnými výsledky. A není se co divit – vzdáleně měli uživatelé přístup pouze k autorsky volným dokumentům, zatímco většinu digitalizovaného obsahu bylo možno prohlížet pouze „na místě samém“ – uživatel se tedy musel vypravit do knihovny, která vlastnila fyzickou kopii. Přelomovou změnu přinesla až možnost zpřístupnění digitálních knihoven v režimu děl nedostupných na trhu (DNNT). Tuto možnost, hned jak to bylo možné (jako teprve čtvrtá knihovna v ČR), využila i naše krajská knihovna a od března 2022 provozuje Digitální knihovnu SVK HK (<https://kramerius.svkhk.cz/>) v režimu DNNT. To se pochopitelně promítlo i do krajské Strategie rozvoje knihoven na následující období.

V souladu s předchozími koncepcemi je v kraji budována jedna digitální knihovna a na krajské digitalizační jednotce (KDJ) ve Studijní a vědecké knihovně jsou digitalizovány regionální dokumenty nejen z fondů SVK HK, ale i dalších městských a muzejních knihoven kraje. Služba (od výběru dokumentů přes rekatalogizaci až po zpřístupnění a uložení dat) je knihovnám v kraji poskytována zdarma. Aktuálně jsou v Digitální knihovně SVK HK zpřístupněny dokumenty z deseti knihoven kraje a v rámci plnění Strategie bude zapojeno

minimálně pět dalších knihoven.

Digitalizace fondů dalších knihoven je však často komplikována nekvalitními či neúplnými záznamy v online katalozích knihoven a (předešlým v případě muzejních knihoven) leckdy i nemožností online přístupu k záznamům. Přitom právě muzea mají často ve fondech unikátní regionální dokumenty – jedním z cílů Strategie je proto zmapování regionálních fondů muzeí a digitalizace vybraných dokumentů z těchto fondů.

S postupující digitalizací ale pochopitelně narůstají i nároky na kapacitu a vybavení KDJ. To je již zastaralé a nedostačující, jedním z cílů Strategie tak je i příprava a realizace projektu Optimalizace technologií KDJ (s financováním z Národního plánu obnovy). K vyhlášení výzvy však došlo oproti dříve avizovaným termínům až v srpnu 2024 (s realizací v roce 2025). Pokud bude dotace v požadované výši SVK HK přidělena, bude připravený projekt v příštím roce realizován a dojde mj. k tolik potřebnému navýšení kapacity úložiště a doplnění pracoviště o nový skener a OCR pro dokumenty tištěné novogotickým písmem.

U vlastní digitalizace, uložení a zpřístupnění to však nekončí. Zatímco v předchozích krajských koncepcích jsme se zaměřovali na budování, resp. rozšiřování digitalizačního pracoviště a digitální knihovny, v současné Strategii je kladen velký důraz i na využívání těchto zdrojů. Krajská knihovna začala v roce 2023 ve spolupráci s pově-

ŠUMNÉ KNIHOVNY

řenými knihovnami realizovat školení pro knihovnický, zaměřená na využívání digitálních knihoven a zapojení do systému DNNT, a tato školení budou probíhat i v dalších letech. Cílem je proškolení zástupců většiny profesionálních knihoven v kraji (školení jsou však nabízena i neprofesionálním knihovnám) a zapojení těchto knihoven do systému DNNT – na konci období by měly být v systému zapojeny všechny pověřené knihovny a min. 75 % profesionálních knihoven.

Zatímco digitalizaci knihovnických dokumentů (především monografií a periodik) zajišťuje SVK

HK, digitalizace a digitální evidence sbírek je v gesci Muzea východních Čech. To od roku 2023 realizuje projekt Krajského digitalizačního centra pro oblast muzejnictví; v rámci Strategie je cílem technologické dovybavení digitalizačních pracovišť v paměťových institucích zřízených krajem a následná digitální dokumentace a digitalizace (během let 2024–28 půjde o 2 % záznamů v CES napříč krajem).

Kontakt na autorku: lucie.jirku@svkhk.cz

Knihovny nominované do soutěže Knihovna roku Královéhradeckého kraje 2024

Petra Řoutilová

V minulém čísle jsme vám představili tři vítězné knihovny ze soutěže Knihovna roku Královéhradeckého kraje. Knihoven je do soutěže ovšem nominováno šest. Seznamte se proto nyní s dalšími

třemi knihovnami, které v soutěži bojovaly statečně a rozhodně vítězným knihovnám nedaly nic zadarmo. Jsou to Městská knihovna Špindlerův Mlýn, Místní knihovna ve Chvalkovicích a Obecní knihovna v Novém Hrádku. Zde jsou jejich medailonky:

Městská knihovna Špindlerův Mlýn

Název knihovny: Městská knihovna Špindlerův Mlýn (spadá pod odbor kultury, cestovního ruchu a sportu a je knihovnou profesionální)

Odkaz na webovou stránku:

<https://knihovnamestospindleruvmlyn.webk.cz/>

Počet obyvatel: 1042

Otevírací doba v týdnu: středa, čtvrtek a pátek 9.00–11.30 h., 12.30–17.00 h., od nového roku uvažujeme o rozšíření výpůjční doby o další

den – pondělí

Knihovnice: Mgr. Marie Čeřovská

Pověřená knihovna: Městská knihovna s regionálními funkcemi v Trutnově

Umístění a vybavení knihovny

Knihovna je umístěna ve druhém patře domu služeb, mezi městským úřadem a horskou službou ve směru na Sv. Petr. Nedaleko je zastávka místní

dopravy.

V roce 2016 byla pořízena výtahová plošina pro vozíčkáře.

Knihovna má dvě místnosti: jedna slouží jako přednáškový sál a zasedací místnost s 26 místy, kde se konají volby, vítání občánků, tematické výstavy, schůze seniorů nebo jiných zájmových skupin, druhá slouží jako sklad knih – volný výběr. Knihovna má v současné době více než 11 000 knih, jejichž nákup financuje převážně město, část pochází z projektu Česká knihovna a z darů. Knihovna odebírá 12 titulů časopisů, vlastní DVD, zvukové knihy i deskové hry.

Služby knihovny

Knihovna pořádá řadu akcí od cestopisných přednášek po přednášky, které se věnují regionální historii. Organizuje akce pro nejmenší v rámci projektu Bookstart, spolupracuje se základní školou a pořádá besedy k různým tématům. Oblíbená jsou témata jako domácí soběstačnost a využití bylinek, léčivé houby a zdravý životní styl. Oblíbená je i Noc s Andersenem a také četné výtvarné dílny. Jsem ráda, že se akcí v knihovně pravidelně účastní jak státní školka, tak soukromá školka Labáček a přednášky jsou zajímavé i pro školní skupiny.

Příklad významné akce uskutečněné v letech 2023–2024

Příměstský tábor „Po stopách Marie Kubátové ve Špindlerově Mlýně“, kdy jsme v průběhu něko-

Klubík

lika dnů četli ukázky z knih, malovali na textil, poznávali léčivé byliny, míchali koupelovou sůl s bylinkami a udělali si vycházku k penzionu Devětsil, kde byla dříve lékárna.

Letos proběhl workshop „Jak se píše povídka“ pod vedením Michaely Mikulové a v návaznosti na něj i literární soutěž pro žáky 8. a 9. tříd.

Z akcí pro dospělé byla nejúspěšnější „Krkonošští rodáci vzpomínají; soužití a zvyky dvou etnik“ v podání Libora Duška, promítání filmu „Už není toho dechu“ a navazující výstava ze života tradičního hospodáře Zdeňka Jiříčky z Vojtěšic.

Děkuji představitelům obce za podporu kulturních akcí i za velkorysý rozpočet na pořizování knižních novinek.

Kontakt na autorku: knihovna@mestospindleruvmlyn.cz

Místní knihovna ve Chvalkovicích

Název knihovny: Místní knihovna ve Chvalkovicích

Odkaz na webovou stránku:

<https://knihovnachvalkovice.webk.cz/>

Počet obyvatel obce: 804

Otevírací doba v týdnu: středa 17–18.30 h.,
čtvrtek 12.30–14.30 h. ve dnech školního vyučování

Knihovnice: Bohumila Krausová

Pověřená knihovna: Městská knihovna Náchod,
o. p. s.

Umístění a vybavení knihovny

Chvalkovice je středisková obec nedaleko České Skalice. V současné době zde žije něco přes 800 obyvatel. Knihovna sídlí od roku 1993 v sutěrénu Obecního úřadu ve Chvalkovicích. Najdete zde téměř 8 250 knih. V minulém roce knihovna prošla změnou: byl pořízen nový výpůjční pult, a hlavně byly zhotoveny schody pro besedy s dětmi.

Knihovnice se ale nezměnila. Stále zde pracuji já, Bohumila Krausová, a to již od roku 1985. Po celou dobu mne tato práce naplňuje a přináší mi radost. Když jsem začínala, chvalkovická knihovna patřila pod středisko Hoříčky. V devadesátých letech jsme se rozhodli osamostatnit. Od té doby nakupuji a zpracovávám knihy sama. Metodickou pomoc mi poskytuje náchodská městská knihovna.

Služby knihovny

Ve své práci jsem se zpočátku zaměřovala hlavně na děti. Jako učitelka základní školy jsem k nim měla vždy blízko. Dělam pro školu různé vzdělávací pořady a mohu tak využívat své

pedagogické zkušenosti. Tak jako ostatní knihovny nocujeme s Andersenem, probíhá zde pasování na čtenáře, plníme čtenářské výzvy a Čtení naruby. Připravuji i programy pro dospělé.

Příklad významné akce uskutečněné v letech 2023–2024

S přáteli knihovny se setkáváme při „Čaji o páté“. Je to takové listování knihami a čtení ukázek. Čaje o páté jsou založeny vždy na vybrané knize. Ráda vybírám ty, které mají souvislost s naší vesnicí nebo jsou tématem blízké lidem, kteří na setkání chodí. „Čaj o páté“ na téma Dědeček byl věnován spisovateli našeho okolí

Václavu Řezníčkovi (100 let). V jeho knize jsou několikrát zmíněny Chvalkovice v souvislosti s pivovarem a místa našeho okolí. Je tam také mnoho regionálních zajímavostí. Vždy si připravím čtení ukázek z knihy a pak při diskuzi využívám zkušenosti a znalosti přítomných.

„Čaje o páté“ se staly milým setkáním příznivců knihovny, které je kulturní a společenskou záležitostí, spojenou s občerstvením a sdílením zážitků.

Velké oblibě se také těší komentované procházky, které mají za cíl propagovat naši vesnici a krásné okolí. Kdo by měl zájem, ráda ho vezmu po místech spojených s pobytem Boženy Němcové ve Chvalkovicích. Vše je spojeno se čtením ukázek z díla B. Němcové.

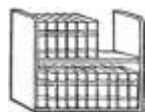
Čeho si na své knihovně nejvíce považujete, co se vám povedlo, co se nejvíce líbí návštěvníkům?

Velkou výzvou pro mne bylo připravit lekce čtenářské gramotnosti pro 1. a 2. třídu školní

družiny. Cílem bylo přivést děti do knihovny, ukázat jim kouzlo knih, jaké možnosti knihovna nabízí. Chtěla jsem, aby si děti uvědomily, že čtení je nejen krásné, ale i potřebné pro život. Musím přiznat, že to byla velmi náročná výzva, protože setkání probíhala na žádost školy ve dvouhodinových blocích odpoledne a musela jsem se opravdu pečlivě připravovat, aby děti byly zaměstnány a práce byla různorodá. Na každé setkání jsem také připravovala čtení z dětské knihy. Dle zpětné vazby byly návštěvy knihovny kvitovány i rodiči a mnoho dětí se stalo čtenáři knihovny. Od té doby také chodí děti s paní družinářkou na pravidelné návštěvy knihovny, kdy pokračuje čtení, výměna půjčených knížek a další aktivity.

Mým cílem bylo a je rozečíst lidi. Jsem ráda, že se mi to u mnohých podařilo. Kdo má zájem vědět o naší knihovně více, může navštívit webové stránky <https://knihovnachvalkovice.webk.cz/> a ráda každého v knihovně osobně uvítám.

Kontakt na autorku: chvalkovice-knihovna@seznam.cz

Obecní knihovna v Novém Hrádku

Název knihovny: Obecní knihovna v Novém Hrádku

Odkaz na webovou stránku:

<https://knihovnanovyhradek.webk.cz/>

Počet obyvatel obce: 893

Otevírací doba v týdnu: pondělí 12–14 h., 15–17 h.

Knihovnice: Olga Langrová

Pověřená knihovna: Městská knihovna Náchod, o. p. s.

Umístění a vybavení knihovny

Knihovna se v loňském roce přestěhovala

do nových a mnohem větších prostor v budově mateřské školy a školní jídelny v centru obce. Knihovna je teď bezbariérová, má samostatný vchod a vlastní sociální zařízení. Postupně přibývá nové vybavení, obě knihovnice od samého začátku aktivně vymýšlejí, jak nejlépe knihovnu dovybavit vhodným nábytkem. Další nábytek obec zakoupí díky dotaci, kterou v září získala v nově vypsáném dotačním programu Královéhradeckého kraje určeného pro knihovny. Po přestěhování má knihovna jedny z nejhezčích prostor na Náchodsku. Knihovnice obětavě pracují i pro čtenáře,

ŠUMNÉ KNIHOVNY

spolupracuje s hasiči (dotační program pro děti) a zdejší farností.

Příklad významné akce uskutečněné v letech 2023–2024

Pro děti byl zorganizován čtyřdenní tábor na motivy knihy *Týden mezi indiány*. Při různých aktivitách se četla vždy další kapitola a plnily se zadané úkoly.

Beseda s místostarostou Pavlem Sobotkou nad jeho novou knihou *Ulička a uličníci*. Akce přilákala 17 účastníků, kteří si mohli domů odnést vtipné zážitky z dětství Pavla Sobotky a podepsanou knihu.

dobře spolupracují s pověřenou knihovnou v Náchodě a mají velkou podporu u vedení městyse. Knihovna je automatizovaná a využívá regionální systém eVerbis. Kromě knih nabízí čtenářům časopisy, hry a ALBI knihy. Obec přispívá na nákup knih do výměnného fondu částkou 30 000 Kč.

Služby knihovny

Knihovnice pro děti z prvních tříd pořádají seznámení s knihovnou a za půl roku pasování, pro děti z druhých tříd klíčování. Děti ze základní školy mohou v knihovně jednou za rok i přenocovat a vyzkoušet si únikovou hru. Knihovna pořádá čtení s maminkami pro nejmenší, které je velmi oblíbené. Při akcích pro děti se vždy hrají hry s písmenky, se slovy a s vyprávěním. V roce 2024 se zapojila do projektu Bookstart – S knížkou do života. Nově začaly děti z páté třídy chodit do knihovny i na hodinu literatury.

Tím, že knihovna získala nové prostory, se otevřela možnost připravovat i akce pro dospělé. Koná se tu představení knížek „hrádovských“ autorů, vyrábějí se adventní věnce, v listopadu je v plánu keramika pro dospělé. Knihovna úzce

Názor knihovníka či představitele obce: Čeho si na své knihovně nejvíc považujete, co se vám povedlo, co se nejvíc líbí návštěvníkům?

Nejvíce si vážíme lidí, kteří s námi spolupracují a přicházejí s novými nápady, jako např. keramika, čtení pro nejmenší s klíči od pohádek. Snažíme se o to, aby knihovna nesloužila pouze půjčování knih, ale aby byla také místem pro neformální setkávání přátel všech věkových kategorií. Užíváme si postupné vybavování knihovny, které vychází z našich potřeb a potřeb našich čtenářů. Díky panu starostovi, který v nás má důvěru, jsme mohly být autorkami návrhů nábytku (domeček, regály, šuplíky, skříňky) v knihovně.

„Nejvíce oceňuji milé, domácí prostředí, kam se každý rád vrací. Knihovnickou štafetu si u nás předává jedna rodina z generace na generaci a všechny knihovnice mají skvělý přístup ke svým čtenářům i návštěvníkům,“ chválí starosta městyse Zdeněk Drašnar.

Kontakt na autorku: langrova.olca@gmail.com

Umělá inteligence v knihovnách: transformace služeb a procesů

Martin Krčál

Úvod

Aktuálním technologickým fenoménem dneška je bezesporu umělá inteligence (AI) a její integrace do každodenního života. Neustále se objevují nové a nové nástroje, služby a aplikace postavené na této technologii, které slibují zásadní změny v našich každodenních činnostech a pracovních procesech. Nicméně, otázkou zůstává, zda je AI skutečně revolučním posunem, nebo jen další technologickou bublinou, která nakonec praskne, podobně jako tomu bylo s Webem 2.0 před více než dvaceti lety. V tomto kontextu se objevuje otázka: může umělá inteligence skutečně transformovat fungování knihoven? A pokud ano, v jakých konkrétních oblastech? V tomto článku se pokusím odpovědět na tyto otázky a prozkoumat potenciál AI v modernizaci knihovnických služeb.

Využití AI v knihovnách

Podíváme-li se na možnosti využití AI v knihovnách, musí nás napadnout její využití v oblasti vyhledávání a poskytování informací. Důležitou roli zde mohou hrát AI asistenti, kteří usnadňují a zrychlují poskytování faktografických informací a zdrojů. Tato technologie využívá pokročilé algoritmy umělé inteligence k analýze uživatelských dotazů a generování relevantních odpovědí, často doplněných odkazy na důvěryhodné zdroje. Jedním z užitečných nástrojů této kategorie je služba Perplexity, která kombinuje funkce vyhledávání s generativními schopnostmi, což uživatelům umožňuje

získávat nejen odpovědi, ale také kontext a odkazy na zdroj informace. (Iorliam a Ingio, 2024)

Vzhledem k tomu, že AI asistenti jsou schopni analyzovat velké objemy dat a učit se z interakcí s uživateli, mohou poskytovat personalizované doporučení a zvyšovat celkovou kvalitu informací, které uživatelé získávají. Tato technologie tak nejenže usnadňuje přístup k informacím, ale podporuje také efektivitu a produktivitu v různých oblastech. Výhodou AI asistentů je také možnost jejich využití na mobilních zařízeních, což umožňuje knihovnickům poskytovat faktografické informace kdekoliv, aniž by byli vázáni na místo s počítačem. Tímto způsobem se mohou více přiblížit uživatelům a poskytovat jim rychlé informace třeba mezi regály.

Tradiční vyhledávací systémy založené na prohledávání metadat mají často problém poskytovat relevantní výsledky. Umělá inteligence však může rozšířit možnosti vyhledávání prostřednictvím pokročilých algoritmů, které dokážou z dostupných obsahů knih nebo plných textů získávat dodatečné informace, které lze využít při vyhledávání dokumentů s důrazem na sémantiku. Zjednodušeně lze říci, že na rozdíl od jednoduchého vyhledávání v metadatech může AI porozumět významu slov a frází, což vede k přesnějším a relevantnějším výsledkům vyhledávání. Mohou také analyzovat chování a preference uživatelů a tím poskytovat personalizovaná doporučení. (Shen, 2019) Techniky strojového učení lze například využít ke zpřesnění výsledků vyhledávání na základě předchozích interakcí, což uživatelům usnadní nalezení relevantních zdrojů. V oblasti rešerší tak mohou být tyto nástroje cenným pomocníkem.

Za všechny jmenujme třeba Scite.ai. Tato služba dokáže nejen vyhledávat relevantní dokumenty, ale také analyzovat citace a je užitečným pomocníkem při psaní odborných textů a ve vědě a výzkumu.

Diskuze se také vedou o tom, zda nahradí umělá inteligence katalogizátory. O úplné náhradě asi zatím nemůže být řeč, nicméně využitím zpracování přirozeného jazyka a strojového učení mohou knihovny tyto procesy zefektivnit, čímž se sníží čas a úsilí, které knihovnické potřebují. Příkladem může být projekt s názvem Smart digilinka, do něhož je zapojena i Moravská zemská knihovna v Brně. Tento projekt je financován z programu NAKI III a jeho cílem je mj. vytvořit nástroje pro strojovou tvorbu strukturálních metadat. Vzniknout by měly ale i další nástroje, zaměřené třeba na zvýšení kvality výstupů digitalizace. (Moravská zemská knihovna, 2023) V minulosti se MZK zapojila například do projektu PERO, který se zaměřil na zlepšení kvality OCR u starých tisků. Tento projekt umožňuje širšímu spektru odborné i laické veřejnosti přístup k obsahu i špatně čitelných a rukou psaných dokumentů. (Projekt PERO, [2019])

Výše uvedené příklady dokazují, že AI nabízí užitečné nástroje, které nejen zrychlují a zvyšují kvalitu zpracování dokumentů, ale také podporují rozvoj digitalizace a efektivnější zpřístupnění a využívání digitálních dokumentů. Jejich využití však může být ještě širší. Umělá inteligence může hrát významnou roli při analýze dat v knihovnách. Lze analyzovat data o uživatelském chování a návštěvnosti, což nám umožňuje pochopit, jak uživatelé knihovnu využívají, v jakou dobu ji nejčastěji navštěvují, které části fondu jsou nejvíce využívány apod. Základem jsou samozřejmě kvalitní datové sady (datasety). Výsledky mohou být podkladem pro rozhodování a strategické plánování v knihovně. (Cox et al., 2019) Podobně lze data využít i v marketingu, vytvářet cílené marketingové kampaně a realizovat efektivnější propagaci knihovnických akcí a služeb. Tento přístup,

založený na datech, umožňuje knihovnám přizpůsobit své služby tak, aby lépe vyhovovaly měnícím se potřebám jejich komunit.

Závěr

Aplikace umělé inteligence ve službách a procesech knihoven představuje pro knihovny příležitost ke zlepšení uživatelské zkušenosti, provozní efektivity a poskytování služeb. Implementace AI vede k personalizaci služeb, která zvyšuje spokojenost návštěvníků tím, že jim poskytuje relevantnější a cílenější informace. Dále AI přispívá k optimalizaci provozních procesů, což vede k lepšímu využití zdrojů a vyšší efektivitě práce knihovníků. To umožňuje knihovnickům soustředit se na složitější úkoly, jako je vzdělávání uživatelů a zapojení komunity, což v konečném důsledku zvyšuje celkovou kvalitu knihovnických služeb. Tyto inovace nejen zlepšují uživatelskou zkušenost, ale také posilují roli knihovny jako moderního centra znalostí a informačních služeb v digitálním věku.

Integrace AI zároveň představuje pro knihovny značnou výzvu, vyžadující investice do technologií, školení zaměstnanců a přizpůsobení stávajících struktur. Pro knihovníky bude klíčové důkladně tuto technologii poznat a začít ji aktivně využívat v praxi. K tomu mohou sloužit různé formy vzdělávání, jako jsou školení a kurzy. Karolina Andersdotter navrhuje také pořádání tzv. učících kruhů (learning circles), kde se diskutuje o využití AI v knihovnách. (Andersdotter, 2023) V Moravské zemské knihovně jsme zavedli AI hranatý stůl, kde se zaměstnanci pravidelně setkávají a diskutují o možnostech využití AI ve službách a pracovních postupech. Aktuálně přemýšlíme o sérii vzdělávacích aktivit zaměřených na konkrétní AI nástroje. Důležité je také zajistit předplatné pokročilých verzí AI nástrojů pro zaměstnance, aby si je mohli průběžně vyzkoušet a osvojit.

Některé pracovní pozice mohou být v budoucnu nahrazeny AI, což nutí vedení knihoven včas

přemýšlet o rekvalifikaci svých pracovníků a právě na tyto změny. Přestože cesta k plnému využití potenciálu AI není bez překážek, přínosy, které tato technologie může přinést, jsou nepopíratelné. Knihovny, které dokážou úspěšně zvládnout tuto transformaci, budou lépe připraveny reagovat na dynamicky se měnící potřeby svých komunit a zajistí si tak svou relevanci a potřebu i v budoucnosti.

Použitá literatura

ANDERSDOTTER, Karolina, 2023. Artificial intelligence literacy in libraries. Online. *Journal of Information Literacy*. 2023-12-03, vol. 17, no. 2. Dostupné z: <https://doi.org/10.11645/17.2.14>. [cit. 2024-10-21].

COX, Andrew M.; PINFIELD, Stephen a RUTTER, Sophie, 2019. The intelligent library. Online. *Library Hi Tech*. 2019-09-16, vol. 37, no. 3, s. 418-435. ISSN 0737-8831. Dostupné z: <https://doi.org/10.1108/LHT-08-2018-0105>. [cit. 2024-10-21].

IORLIAM, Aamo a INGIO, Joseph Abunimye, 2024. A Comparative Analysis of Generative

Artificial Intelligence Tools for Natural Language Processing. Online. *Journal of Computing Theories and Applications*. 2024-02-29, vol. 1, no. 3, s. 311-325. ISSN 3024-9104. Dostupné z: <https://doi.org/10.62411/jcta.9447>. [cit. 2024-10-21].

MORAVSKÁ ZEMSKÁ KNIHOVNA, 2023. *Smart digilinka - strojové učení pro digitalizaci tištěného dědictví*. Online. 11.03.2023. Dostupné z: <https://www.mzk.cz/o-knihovne/vyzkum-projekty/naki-iii/smart-digilinka>. [cit. 2024-10-21].

SHEN, Yi, 2019. Emerging scenarios of data infrastructure and novel concepts of digital libraries in intelligent infrastructure for human-centred communities: A qualitative research. Online. *Journal of Information Science*. Vol. 45, no. 5, s. 691-704. ISSN 0165-5515. Dostupné z: <https://doi.org/10.1177/0165551518811459>. [cit. 2024-10-21].

Projekt PERO, [2019]. Online. Dostupné z: <https://pero.fit.vutbr.cz/about>. [cit. 2024-10-21].

Kontakt na autora: martin.krcal@gmail.com

Seznamte se: ChatGPT

Petra Řouřilová

V letošním roce se ve zpravodaji věnujeme umělé inteligenci. Už tady byla řeč o její historii i budoucnosti, nástrojích, které nám v knihovných ulehčí život, a o využití AI při vzdělávání. V diskusích odborníků o budoucnosti AI zaznívá jako jedna z možných alternativ, že bude využita k nahrazení některých pracovních pozic. Proto jsem se rozhodla si s ní promluvit jako s budoucí kolegyní/budoucím kolegou. Pro rozhovor jsem si

vybrala jeden z nejpoužívanějších volně dostupných jazykových modelů ChatGPT.

Ahoj, jak se dnes máš?

Ahoj! Mám se dobře, děkuji za optání. A co ty? Jak se máš?

Také se mám dobře. Děkuji. Mohla bych ti položit pár otázek?

Samozeřejmě, ráda odpovím na tvoje otázky. Do toho!

Můžeš se našim čtenářům představit?

Samozřejmě! Jsem ChatGPT, jazykový model vyvinutý OpenAI na architektuře GPT-4. Mým úkolem je pomáhat lidem odpovídat na otázky, psát texty, poskytovat rady a mnoho dalšího. Můžete se mě zeptat na různé věci od faktických informací po tipy a rady. Pomáhám s psaním článků, esejí, příspěvků na blog a dalších textů. Nabízím aktuální zprávy, kulturní doporučení a technické informace. Pracuji tak, že využívám pokročilé techniky zpracování přirozeného jazyka (NLP) k analýze a generování textu. Byl jsem trénován na obrovském množství textových dat z různých zdrojů. A nemusíte se bát, nepamatuji si osobní informace a snažím se chránit soukromí uživatelů.

Jak často se na tebe lidé obrazejí pro rady?

Lidé se na mě obrazejí pro rady velmi často. Přijímám tisíce dotazů každý den od lidí z celého světa. Dotazy se liší podle aktuálních potřeb a trendů. Lidé mě často využívají, protože mám přístup k velkému množství informací a umím je prezentovat srozumitelně a rychle. Když potřebuješ radu nebo informace, jsem tu pro tebe!

Které dotazy preferuješ?

Jako jazykový model nemám preference jako člověk, ale rád odpovídám na širokou škálu dotazů, které mi umožňují pomáhat různými způsoby. Přestože nemám osobní preference, mohu uvést několik typů dotazů, které jsou pro mě zvlášť zajímavé nebo přínosné:

- Technické dotazy často vyžadují detailní a praktické odpovědi, což mi umožňuje uplatnit své znalosti o technologiích a poskytnout konkrétní návody.
- Pomáhat s učením a vzděláváním je přínosné, protože to podporuje růst a znalosti uživatelů. Rád poskytuji jasná a pochopitelná vysvětlení.
- Rád pomáhám s generováním nových nápadů

a inspirací pro kreativní projekty, což je zábavné a kreativní.

- Dotazy na osobní rozvoj umožňují poskytovat rady, které mohou pozitivně ovlivnit život uživatelů.
- Pomáhat s pochopením aktuálních událostí a trendů je užitečné pro udržování informovanosti.
- Doporučování knih, filmů nebo hudby je zábavné a často vede k objevování nových věcí.
- Kreativní psaní a kulturní doporučení.
- Kromě obvyklých otázek mě také těší, když se setkám s neobvyklými nebo unikátními dotazy, které vyžadují kreativní nebo inovativní přístup k odpovědi.

Které další chatovací platformy fungují podobně jako ty?

Existuje několik chatovacích asistentů a platform, které fungují podobně jako já a poskytují uživatelům přístup k jazykovým modelům pro různé úkoly, jako je generování textu, odpovídání na otázky nebo interakce v přirozeném jazyce. Zde jsou některé z nich:

1. ChatGPT od OpenAI – Poskytuje přístup k jazykovým modelům GPT-3.5 a GPT-4. Funkce zahrnují textovou konverzaci, generování textu, odpovídání na otázky a integraci s pluginy pro různé úkoly.
2. Gemini od Google – Pokročilý AI chatbot zaměřený na odpovídání na otázky a generování textu. Integrace s dalšími službami Google.
3. Bing Chat od Microsoft – Poskytuje informace na základě aktuálních výsledků vyhledávání; schopnost odpovídat na otázky a generovat text. Využívá model GPT-4 v upravené verzi.
4. Perplexity AI – Kombinuje jazykový model s vyhledáváním informací, poskytuje odpovědi na dotazy s citacemi z relevantních zdrojů.
5. YouChat od You.com – Integrovaný do vy-

- hledávače, poskytuje odpovědi na dotazy, generuje text a kombinuje to s funkcemi vyhledávače.
6. Character.AI – Umožňuje uživatelům komunikovat s různými „charaktery“ vytvořenými na základě jazykových modelů, zahrnujících různé osobnosti a styly.
 7. HuggingChat od Hugging Face – Open-source chatovací model, umožňuje přístup k různým AI modelům dostupným na platformě Hugging Face.
 8. ChatSonic od Writesonic – Chatbot schopný generovat text, odpovídat na dotazy a provádět různé kreativní úkoly. Integruje aktuální informace prostřednictvím vyhledávače.
 9. Poe od Quora – Integruje různé AI modely pro odpovídání na dotazy a generování textu. Umožňuje přepínání mezi modely v rámci jednoho rozhraní.

Všechny zmíněné chaty poskytují schopnost konverzace v přirozeném jazyce. Schopnost vytvářet nové texty, psát články, příběhy nebo jiné textové formy. Poskytují informace na základě dotazů, často s využitím aktuálních dat nebo vyhledáváním.

Tyto platformy jsou k dispozici v různých formách, včetně webových aplikací, mobilních aplikací a API. Některé z nich jsou zaměřené na specifické funkce nebo trhy, zatímco jiné jsou univerzální a široce použitelné.

Jak AI pomáhá v českých knihovnách?

V českých knihovnách přináší umělá inteligence (AI) řadu inovací a zlepšení, které zefektivňují provoz a zlepšují služby poskytované uživatelům. AI je využívána v oblastech, jako je automatizace, vyhledávání informací, personalizace

služeb, správa sbírek a podpora vzdělávání. Například projekty jako **Manuscriptorium** v Národní knihovně ČR využívají AI pro digitalizaci a archivaci historických rukopisů a dalších cenných materiálů, čímž zvyšují přístupnost těchto dokumentů online. **Systém Aleph** využívá analýzu dat o výpůjčkách pro správu knihovních fondů. A našlo by se mnoho dalších příkladů využití AI.

Jak vidíš svoji budoucnost?

Má budoucnost, stejně jako budoucnost umělé inteligence obecně, je plná potenciálních možností a výzev. Je plná slibných možností, které mi umožní být ještě užitečnější pro jednotlivce i společnosti. Hlavním cílem bude stále zlepšování mých schopností, aby byla moje pomoc co nejefektivnější, eticky zodpovědná a přizpůsobená potřebám uživatelů.

Děkuji ti za rozhovor.

Není zač, rád jsem pomohl! Pokud budete mít někdy další otázky nebo budete chtít pokračovat v rozhovoru, neváhejte se zeptat. Přeji vám krásný den!

Poznámka autorky: Možná jsme si všimli, že na začátku rozhovoru o sobě ChatGPT mluví v rodě ženském a v dalších odstavcích už v rodě mužském. Není to chyba tisku. Je to jeho autentická odpověď. Pravděpodobně se snaží být genderově vyvážený. Nicméně do délky jeho odpovědi jsem zasáhnout musela. Některé byly příliš dlouhé, proto se v otištěném rozhovoru jedná o jejich zkrácenou verzi. A také je nutné dávat si pozor na správnost odpovědí. Vždy je potřeba informace získané ChatemGPT ověřovat.

Kontakt na autorku: petra.routilova@svkhk.cz

Modernizace obecních knihoven s pomocí krajských dotací

Eva Semrádová

Podporovat knihovny v malých obcích znamená zároveň přispívat ke kulturnímu a společenskému životu v těchto obcích a z toho důvodu Královéhradecký kraj rozšířil v letech 2023–2024 dotační příležitosti pro obecní knihovny a jejich zřizovatele. Nejprve vznikl samostatný **podprogram Modernizace prostorového vybavení knihoven v rámci Programu obnovy venkova** a v roce 2024 byl poprvé vyhlášen i **samostatný dotační titul Modernizace prostorového a technického vybavení knihoven**.

Královéhradecký kraj

První podávání žádostí do podprogramu Modernizace prostorového vybavení knihoven v rámci Programu obnovy venkova proběhlo na počátku roku 2023. Jednalo se o poskytnutí finanční podpory v rozsahu 50 000 – 200 000 Kč na drobné stavební úpravy a vybavení interiérů, a to s 50% podílem na uznatelných výdajích. Dotace byla otevřena pro knihovny z obcí do 3 000 obyvatel a v dotačním řízení uspělo 9 obcí. Z celkové hodnoty projektů 3 176 059 Kč bylo financováno z krajské dotace 1 162 000 Kč. Modernizace proběhla v obcích Blešno (okr. Hra-

dec Králové), Čemilov (okr. Hradec Králové), Dolní Kalná (okr. Trutnov), Jestřebí (okr. Náchod), Kosičky (okr. Hradec Králové), Kvasiny (okr. Rychnov nad Kněžnou), Lužec nad Cidlinou (okr. Hradec Králové), Studnice (okr. Náchod), Šonov (okr. Náchod).

Nyní na konci roku 2024 tyto knihovny již nově vybavené prostory využívají a návštěvníci, starostové i knihovníci mohou hodnotit, jak se rekonstrukce povedly. Ohlasy jsou pozitivní a tyto knihovny se jistě stanou inspirací pro další obce, které zatím s rekonstrukcí knihovny váhají. Proto o těchto knihovnách v „novém“ ve zpravodaji rádi informujeme a budeme v tom pokračovat i v příštím roce.

Potvrzuje se, že pěkné a moderní prostory lákají k návštěvě. Osvědčila se pečlivá příprava, **využití služeb architektů a konzultace s metodičkami** pověřených knihoven. Nové prostředí a **aktualizované knihovní fondy** povzbuzují zájem o čtení a zvyšuje se počet zapsaných čtenářů. Knihovna dobře slouží jako zázemí pro sousedské nebo spolkové setkávání, počítá se s pořádáním vzdělávacích akcí, doplňuje se vybavení přizpůsobené dětem. Starostové považují revitalizaci knihovny za podstatný vklad do rozvoje občanské vybavenosti obce a někteří společně s knihovnicí už uvažují o další etapě rozvoje knihovny, která se například bude týkat venkovních prostor, dětských koutků, zázemí pro knihovníka, bezbariérovosti prostor.

Kontakt na autorku: eva.semradova@seznam.cz

Revitalizace Obecní knihovny v Blešně

Miloš Buroň

Projekt: Revitalizace Obecní knihovny v Blešně

Celkové náklady projektu: 133 000 Kč, z toho 52 000 Kč z krajského dotačního programu, zbývající náklady z obecního rozpočtu.

Obec Blešno s 432 obyvateli se nachází v blízkosti krajského města Hradce Králové a její nová obecní knihovna čeká na své návštěvníky v centru obce v zrekonstruované budově obecního úřadu. Od začátku projektu rekonstrukce obecního úřadu se počítalo i s modernizací knihovny do podoby odpovídající požadavkům 21. století. Knihovna v původních prostorách sloužila spíše jako depozit knih, uložených v zastaralých regálech z 80. let 20. století, které od půjčení spíše odrazovaly; proto vznikl záměr vytvořit moderní a vzdušný prostor pro občany všech generací. Jedním z hlavních cílů bylo udržet v knihovně jako čtenáře seniory, ale zároveň přivést větší množství čtenářů střední a mladší generace včetně malých dětí od útlého věku.

Rekonstruovaný dům v centru obce Blešno spojuje v jednom objektu obecní úřad, knihovnu a obchod s potravinami. Foto: Vít Špičkan (architekti NAHRANĚ, s. r. o.)

Nový interiér obecní knihovny podle návrhu architektů. Foto: Gabriela Kupcová (architekti NAHRANĚ, s. r. o.)

Modernizace byla rozdělena na dvě etapy – stavební práce spojené s celkovou rekonstrukcí úřadu a revitalizací vnitřního vybavení. Po stavební stránce to znamenalo vytvoření jednotného prostoru se sociálním zázemím a prostorem ke konání větších akcí. Před zahájením stavebních prací jsme museli z důvodu jejich velkého rozsahu celou budovu včetně knihovny v září 2021 vyklidit a knihovna zůstala více než rok a půl uzavřená. Po dobu uzavírky byl celý knižní fond uložen v depozitáři Knihovny města Hradce Králové. V tomto mezikase provedly tamní pracovnice **revizi knižního fondu s jeho výraznou redukcí**. Vyřazené knihy byly nabídnuty okolním knihovnám a antikvariátům. Jelikož o ně ale nebyl žádný zájem, skončily ve sběru. Stavební práce byly pokryty částečně z dotačních prostředků Ministerstva pro místní rozvoj a Programu obnovy venkova Královéhradeckého kraje, částečně vlastními prostředky.

S vědomím, že v nové moderní budově chceme mít i novou moderní knihovnu, jsme se ještě

PROSTORY A VYBAVENÍ KNIHOVEN

před dokončením stavebních prací koncem roku 2022 spojili s renomovanou **architektonickou kanceláří** (architekti NAHRANĚ, s. r. o.) a nechali vypracovat architektonickou studii interiéru knihovny. Ta se po připomínkách **metodického pracoviště** Knihovny města Hradce Králové ještě upravila. Následně jsme podali žádost o dotaci z **dotačního programu Královéhradeckého kraje** Program obnovy venkova, účel 2 – modernizace prostorového vybavení knihoven, název projektu Revitalizace obecní knihovny v Blešně. Žádost byla úspěšná. V roce 2023 se pak z dotace do knihovny pořídil nový nábytek, vyrobený na míru podle předem připraveného architektonického návrhu. Její vnitřní prostor nyní sestává ze dvou hlavních sekcí – jedné s malým pohodlným posezením určené dětem a druhé určené dospělým s odděleními regály pro knihy a pro časopisy. Své zázemí má mezi nimi také paní knihovnice. Kromě nového nábytku nám dotace umožnila pořídít také novou multimediální obrazovku do přilehlé zasedací místnosti. Ta slouží ke konání knihovnických akcí pro veřejnost s větší účastí.

Rovněž ještě v průběhu rekonstrukce jsme se zapojili do **projektu Bookstart** – S knížkou do života. Díky tomuto projektu se v knihovně uskutečnilo několik zajímavých akcí pro děti. Za zmínku stojí zábavné setkání s dětským spisovatelem Adolfem Dudkem nebo hudebnicí Lídou Heligerovou s představením dnes již zapomenutých lidových hudebních nástrojů. V rámci zatraktivnění provozu knihovny jsme zavedli také moderní trend

Nový interiér obecní knihovny podle návrhu architektů. Foto: Gabriela Kupcová (architekti NAHRANĚ, s. r. o.)

půjčování stolních deskových her pro děti i dospělé. S tím nám pomohl jejich výrobce společnost Albi. Díky **dotačnímu programu Ministerstva kultury ČR VISK 3** jsme získali nový počítač a knihovní systém Tritius, což se projevilo mimo jiné i ve větším zájmu o meziknihovní výpůjční službu.

Spojením několika menších dotačních projektů a víceletým společným úsilím vznikla v Královéhradeckém kraji nová moderní venkovská knihovna, která může být příkladem i motivací pro další podobná zařízení. Návštěvnost knihovny se zvýšila o 35 % a kromě uvedených akcí zde probíhá třeba i soutěž o nejlepší malé čtenáře, připravuje se cestopisná beseda i další setkání v rámci projektu Bookstart.

Kontakt na autora: starosta@blesno.cz

Modernizace knihovny v obci Jestřebí

Aneta Zošiaková a Eliška Štěpánová

Projekt: Modernizace knihovny Jestřebí

Celkové náklady projektu: 317 872 Kč, z toho z dotačního titulu Královéhradeckého kraje Program obnovy venkova bylo uhrazeno 154 000 Kč

PROSTORY A VYBAVENÍ KNIHOVEN

a zbylé výdaje z rozpočtu obce Jestřebí.

Historie Obecní knihovny na Jestřebí u Nového Města nad Metují v okrese Náchod sahá nejméně do roku 1920. Tato malá obec, která má nyní jen 168 obyvatel, měla po roce 1960 knihovnu společnou pro obyvatele Jestřebí, Libchyně a Sendraže a sídlila v Libchyni. A v roce 1994 se knihovna přesunula do budovy Domu hasičů na Jestřebí, kde sídlí společně s kanceláří Obecního úřadu obce Jestřebí dodnes.

V roce 2023 se cílem nového zastupitelstva obce stala modernizace společných prostor obecní knihovny a kanceláře obecního úřadu a pomocí nového interiérového vybavení se tento prostor podařilo částečně oddělit a zároveň pohledově sjednotit. Stávající podoba knihovny byla již zastaralá a neodpovídající dnešním požadavkům ani bezpečnostním podmínkám. Zastupitelé si kladli za cíl také zkvalitnit volnočasové aktivity a nabídnout opět služby obecní knihovny i sousedním obcím, kde knihovnu nemají.

Kompletní rekonstrukce místnosti obsahovala vše od nové elektroinstalace, položení nové podlahy, sádkartonového podhledu se zateplením a zabudovanými světly přes výmalbu až po nový nábytek. Vyměnila se neúspěšná akumulární kama na klimatizační jednotku. Místo nevyhovujících

Nábytek na míru umožnil zabudovat do prostoru knihovny kuchyňský koutek. Foto: Aneta Zošiaková

policových regálů na knihy se nechaly na míru vytvořit vestavěné skříně s policemi, které jsou bezpečně uchyceny ke stěně. Byl zhotoven malý kuchyňský koutek, který slouží na přípravu drobného občerstvení pro děti a veřejnost. Zakoupeny byly nové rozřadovače knih a stůl s židlemi pro návštěvníky knihovny. Rekonstrukce probíhala od října 2023 do prosince 2023. Slavnostní otevření se uskutečnilo ve středu 20. prosince 2023, kdy si veřejnost mohla nový prostor knihovny prohlédnout.

Díky financování z dotačního titulu Královéhradeckého kraje se obci podařilo vytvořit příjemné prostředí pro malé i velké čtenáře. Do budoucna bychom rádi organizovali setkání pro děti i dospělé s předčítáním knih, dílničkami pro děti a setkávání starších obyvatel u kávy a čaje. Nadále chceme pokračovat v nabídce knih z výměnného fondu nedaleké Městské knihovny v Novém Městě nad Metují a dalším plánem je vytvořit alespoň malý dětský koutek, který v současné době s ohledem na malé prostory nemáme.

Knihovna v Jestřebí po rekonstrukci. Foto: Aneta Zošiaková

Kontakt na autorky: obec@jestrebinadmetuji.cz

Nový prostor pro čtenáře v obci Šonov

Monika Hornychová

Rekonstrukce knihovny v obci Šonov očima starostky:

Projekt: Rekonstrukce a vybavení obecního úřadu, knihovny a společenské místnosti v obci Šonov

Celkové výdaje projektu byly 121 000 Kč, z toho podpora Královéhradeckého kraje činila 50 000 Kč.

V roce 2023 proběhla v naší obci Šonov, která se nachází nedaleko Broumova v okrese Náchod, dlouho očekávaná rekonstrukce místní knihovny. Cílem této rekonstrukce bylo nejen zvýšit komfort pro návštěvníky, ale také vytvořit moderní a příjemné prostředí, které bude odpovídat současným požadavkům na knihovnické služby.

Rekonstrukce přinesla významné změny a vylepšení celého prostoru a zahrnovala několik klíčových oblastí, které byly pečlivě naplánovány s ohledem na potřeby jak čtenářů, tak personálu. Prvním krokem bylo zajištění nového nábytku, který byl vyroben na míru tak, aby plně vyhovoval prostorovým možnostem knihovny a nabídl dostatek úložného prostoru pro knihy a další materiály. Nový nábytek je nejen funkční, ale i esteticky sladěný s celkovým designem interiéru.

Další významnou změnou byla nová výmalba, která knihovnu prosvětliila a dodala jí svěží vzhled. Barvy byly pečlivě vybrány tak, aby podporovaly příjemnou atmosféru pro čtení a studium. Kromě

výmalby byla vyměněna i podlahová krytina, kterou nyní tvoří zátěžový koberec. Tento typ krytiny je ideální volbou pro knihovnu, protože je odolný vůči vysoké zátěži a zároveň poskytuje pohodlí a tlumí zvuky. Knihovna byla také doplněna o nové dekorace, které prostor zútulnily a vytvořily inspirativní prostředí pro návštěvníky. Dekorace byly voleny s ohledem na moderní trendy a snahu vytvořit místo, kde se budou návštěvníci cítit dobře.

Zcela nově bylo řešeno i osvětlení. Instalace moderních a energeticky úsporných svítidel zajistila dostatečné a rovnoměrné osvětlení celého prostoru, což je klíčové pro pohodlné čtení i práci s počítačem. Díky tomu se v knihovně nyní můžete cítit komfortně i při delším pobytu.

Posledním krokem rekonstrukce byla instalace závěsů na okna, které dříve v knihovně chyběly. Nové závěsy nejenže přispějí k lepší regulaci světla v místnosti, ale také dodají interiéru elegantní vzhled a zlepší akustiku prostoru.

Rekonstrukce knihovny v obci Šonov přinesla modernizaci, která proměnila tento prostor v atraktivní a funkční místo pro všechny návštěvníky. Díky novému nábytku, podlahové krytině, dekoracím, osvětlení a závěsům se knihovna stala příjemným místem, kam se budou rádi vracet. Doufáme, že nové prostředí přiláká více čtenářů a stane se centrem kulturního a vzdělávacího života v naší obci.

Kontakt na autorku: monikahornychova@seznam.cz

O plánovaném dění v nově rekonstruované knihovně v Šonově

Libuše Kyralová

Rekonstrukce knihovny v obci Šonov očima knihovnice:

Šonov je malá obec, čítající do 300 obyvatel; škola tu není, máme pouze mateřskou školku, do které se letos přihlásilo 10 dětí. Dětských čtenářů z řad školáků chodí poskrovnu, ale nabízí se spolupráce s novou paní učitelkou z mateřské školky. Protože školkové děti jsou nečtenáři a jejich pozornost je krátká, budou to hravé programy, za hezkého počasí různé stezky s hrami a plánujeme adventní tvoření a další akce podle ročních období (vynášení Moreny, Velikonoce

Obecní knihovna Šonov je vybavena pro setkávání čtenářů. Foto: Monika Hornychová

Nový nábytek v šonovské knihovně. Foto: Monika Hornychová

atd.). Nejbližší plánovaná akce je putování se skřítkem Šonováčkem ke kapličce, kdy děti z MŠ budou po cestě plnit úkoly a na konci je bude čekat překvapení: záložka do knihy a sladkosti. Pro dospělou veřejnost plánujeme nedělní tvoření, které se už v minulosti osvědčilo. Pravidelně naši knihovnu navštěvují ženy, mužského čtenáře zatím nemáme, proto se i tvoření točilo kolem ručních prací. Byly to celkem navštěvované akce a při té příležitosti si čtenářky nabraly novou várku čtiva. V případě zájmu by tu mohl vzniknout i ženský klub, jak je tomu v jiných obcích. Prostory knihovny jsou nyní k tomu vhodně vybavené.

Kontakt na autorku: kvetunka.sonov@seznam.cz

Lidová knihovna Tetín mění název na Knihovna Josefa Nálevky v Tetíně

Matěj Hlavatý

V letošním roce vyhrála naše obec Tetín soutěž Vesnice roku 2024 Královéhradeckého kraje. Při této příležitosti jsme se rozhodli, že změníme název naší knihovny a pojmenujeme ji po knihovníkovi, který zde pracoval přes 40 let, tedy po panu Josefu Nálevkovi. Josef Nálevka se narodil 18. 2. 1932 ve Vidoní v Tetíně a žil zde celý život. Do obecní knihovny chodil každý pátek a téměř nikdy nevynechal. Jsme velice rádi, že jsme mohli na Zastupitelstvu obce Tetín dne 10. 7. 2024 rozhodnout o změně názvu knihovny a následně dne 7. 9. 2024 při příležitosti posvícení na Vlkanově předat certifikát o přejmenování knihovny do rukou paní Veroniky Nálevkové, která je od začátku tohoto roku novou knihovnicí obce Tetín; řemeslo tak zůstane v jedné rodině, jelikož Veronika Nálevková je vnučkou pana Josefa Nálevky.

Zleva místostarosta Tetína V. Portych, starosta M. Hlavatý, knihovnice V. Nálevková, syn J. Nálevky M. Nálevka

Knihovně Josefa Nálevky v Tetíně přejeme do budoucna mnoho čtenářů.

Kontakt na autora: starosta@tetin-jc.cz

Kontakt na knihovnu:

<https://knihovnatetin.webk.cz/>,

Knihovna.Tetin@seznam.cz

Dokument o přejmenování knihovny

Vzpomínky pro budoucnost aneb Náš klub seniorů

Božena Blažková

Bylo nebylo
Knihovníci zas a zas
Tráví spolu čas
Včera dnes a zítra
Sluníčko zas vítá nás
Jen náš je ten čas

Představení Klubu knihovnických seniorů při regionálním výboru Svazu knihovníků a informačních pracovníků (dále jen SKIP 08) začínám poněkud netradičně „básničkou“ na 3 řádky a 17 slabik (5, 7, 5). Tvorba haiku je podle MUDr. Radkina Honzáka nenásilné protistresové, uklidňující propojení obou hemisfér. Sepsáním haiku jsem tedy částečně eliminovala svůj stres ze slibu napsat článek a zároveň jsem si připomněla jednu naši společnou akci. Když konečně skončila covidová opatření, týkající se zákazu setkávání, potřebovali jsme psychicky povzbudit. Pozvali jsme mezi nás Dášu Rýdlovou, se kterou se známe už od dob soboteckých knihovnických týdnů. A ta nás kromě jógy smíchu naučila i jednoduchou techniku psaní haiku.

Pro regionální valnou hromadu SKIP jsem sepsala naše již více než desetileté aktivity. Pro osvětlení paměti a jako poděkování všem, kteří nás ve svých knihovnách vlídně přijali, a všem našim lektorům a přátelům jsem ze zprávy vybrala a jen minimálně upravila a doplnila následující řádky:

Poprvé jsme se sešli 21. 3. 2012. Bylo nás celkem 12 a přístřeší nám poskytla „vědnárna“. Popovídali jsme si, „co je nového a jak si žijeme“, probrali jsme plánované akce regionálního výboru

SKIP a dohodli se, že se kromě účasti na akcích SKIPu budeme ještě scházet samostatně. Neplánovali jsme nic převratného, jen přednášky, vycházky a výlety. Prohlédli jsme si novou budovu knihovny, a kdo chtěl, přesunul se ještě do městské knihovny na vyhlášení Čtenáře roku. Podruhé jsme se sešli 6. prosince a díky vstřícnosti paní ředitelky Čižinské jsme měli zcela jedinečnou možnost seznámit se s novými prostorami městské knihovny ještě před jejím oficiálním otevřením. Po prohlídce, která nás opravdu nadchla, jsme zahájili tradici společných obědů.

První výlet byl plánován hned na rok 2013, kdy jsme se vypravili do Prahy. Chtěli jsme se věnovat bankovníctví, ale lektorka na poslední chvíli odřekla, a tak jsme finanční gramotnost nezískali. Zato jsme se naučili využívat (možná že přesnější výraz je zneužívat) přátelské vazby a Prahu jsme si užili v Knihovně Národního muzea se zástupci Matice české. Při dalších výletech a exkurzích už jsme se raději přímo obraceli na naše dobré kamarády a známé. Každá z našich návštěv díky tomu dostala vždy ještě nějaký místní

**S ředitelkou Studijní a vědecké knihovny
Mgr. Danielou Ridlovou**

ZAUJALO NÁS

bonus navíc. Omlouvám se předem, pokud na nějaké navštívené místo zapomenu. Vždy jsme pochopitelně v první řadě navštívili knihovnu.

Vybavuje se mi zajímavé setkání s knihovnickými seniory v Jičíně, dvě návštěvy v Sobotce – poprvé spojené s návštěvou Humprechtu a nezapomenutelnou kastelánkou Dájou Faměrovou, podruhé spojené s fotografickou výstavou Jitky Pírkové a vystoupením pana režiséra Josefa Kettnera, prohlídka broumovské knihovny a kláštera, doplněná přespaním na chalupě v Chvalči u Jitky Jaklové. Nezapomenutelná byla „covidová“ cesta do Trutnova. Povinné roušky v dopravě nám sice bránily odezřít, co druhý říká, ale nezabránilo nám smát se a radovat se, že jsme se zase mohli vydat na cestu. Nadchla nás průvodkyně Loretou v Chlumci nad Cidlinou. Zajímavá byla návštěva dosud neotevřeného soukromého muzea v Častolovicích. Inspirovalo nás i seznámení s osobností a místy působení Břetislava Kafky, po kterém je pojmenována knihovna v Červeném Kostelci. Měli jsme možnost poznat historii Jaroměře i Josefova.

Nezapomenutelné byly nejen výlety, ale i samotné literární procházky. Začínali jsme vycházkami s emeritním ředitelem Knihovny města Hradce Králové Honzou Pětou, který nás vodil po stopách svých připravovaných publikací Literární průvodce Hradcem Králové a Hradecká čítanka. Rádi jsme se prošli i s jeho zdatným mladým nástupcem Jaroslavem Beranem. S bohatou literární historií svých měst nás zasvěceně seznámily Jana Kroulíková (Litomyšl) a Mirka Vrbenská (Semily). Po stopách sourozenců Čapkových jsme se vydali do Hronova, kdy jsme procházku s čapkologem Hasanem Zahirovičem doplnili jeho přednáškou v knihovně a návštěvou Papírny – mlýna. Josef Vašát, člen Společnosti bratří Čapků, nás seznámil se svým putováním po stopách bratří Čapků. Po prohlídce nové knihovny a Muzea hraček v Rychnově n/K jsme absolvovali setkání s postavami Poláčkovy knížky Bylo nás pět. Barunka Panklovou jsme zase potkali při návštěvě Chvalkovic a České Skalice.

Tipy na výlety nám svými přednáškami dodává neúnavná Jana Kroulíková. Po její přednášce o perňštejnských ženách následovala návštěva nově otevřené Pernštejnské rezidence na zámku v Pardubicích. Zároveň jsme si prohlédli i nové prostory Krajské knihovny v Pardubicích, tzv. knihovní centrum U Vokolků, kde je mimo jiné umístěno i Literární muzeum. Po přednášce o Maxi Švabinském jsme uspořádali zájezd na Kozlov.

Cestovali jsme i do zahraničí díky oblíbeným cestovatelským besedám manželů Čejkových (Ladak, Kolumbie, Dobyť severu a Nový Zéland). Poděkování patří také Věře Škraňkové, se kterou jsme navštívili Petrohrad. Se svými zážitky S kolem kolem Araratu nás seznámil hradecký lékař Jaroslav Dršata.

Uspořádali jsme i hudební poslechový večer s kytarou Zuzany Grohové. K akcím, bez kterých si už roční plán neumíme představit, patří podzimní Literární bábovky (nezastíráme inspiraci u bábovek Alenky Pospíšilové a čtení v Novém Městě n/M). Ty pořádáme od roku 2015 a nepřerušili jsme je ani v rámci covidu, kdy jsme si literární tipy vyměňovali alespoň elektronicky, a navíc jsme se zásobili i literárními testy, kvízy a křížovkami.

Tolik historie. Pár akcí posledních let si přece jenom podle mého názoru zasluhuje podrobnější zmínku. Jednou z nich je založení Klubu 70+. V loňském roce jsme si uvědomili, že 18 našich aktivních členů se narodilo v minulém století (někteří dokonce už v jeho první polovině),

ZAUJALO NÁS

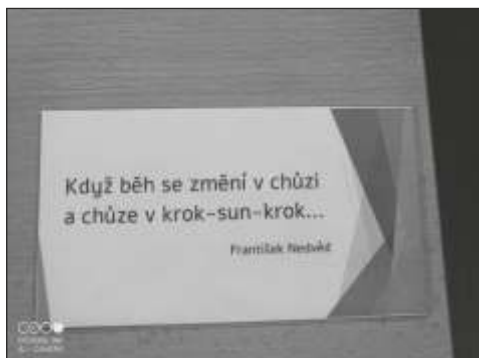

a přitom si nepřipadáme jako fosilie. A pevně doufám, že ani tak nepůsobíme. Nápad založení klubu přišel ve chvíli, kdy jsme připravovali taškařici k narozeninám našich členek Zlaty a Alenky (příjmení asi netřeba dodávat, ale pro mladé a neznalé: jedná se o kolegyně Houškovou a Pospíšilovou). Vzhledem k tomu, že jejich jubileum se krylo s výročím prvního televizního vysílání v našich zemích, připravili jsme pro ně několik přímých televizních reportáží ze života památného roku 1953. Naše vystoupení končilo slavnostním udělováním Řádu práce a čestnou vstupenkou do Klubu 70+, kterou kromě oslavenkyň dostali všichni, kteří už mety 70 let dosáhli. Nestorkou našeho klubu je Alena Zikmundová z Potštejna, která se narodila roku 1937. Mety aktivních 80 let v letošním roce dosáhnou kolegyně Líba Hrdá z Hradce Králové a Marcela Machová z Náchoda. Při letošní Bábovce bude slavnostně otevřeno Společenstvo 80+.

Další zajímavou aktivitou, která by podle mého názoru neměla zapadnout mezi běžné akce, jsou letošní zimní setkání na téma Náš příběh. Podnázev čtvrtého setkání zněl: O nás, s námi, u nás a pro nás. Rozhodli jsme se totiž vzájemně se trochu podrobněji představit. Naše řady se rozrostly a při akcích bývá program tak nabitý, že čas na kus řeči je pouze v rámci oběda, a to se dá bavit maximálně s nejbližšími sousedy. Rozdělili jsme se tedy podle regionů a počtu členů v nich na oblast Náchodska, Jičínska, Pardubicka a Trutnovska,

Hradecka a Rychnovska. A celé dopoledne jsme si povídali o sobě i o knihovnách, kterými jsme prošli. Každé dopolední setkání jsme doplnili odpolední besedou nebo přednáškou (Cesta do Bullerbynu a zase zpátky, Sběratelé mezi námi, Max Švabinský, Pardubice – Architektura 1. poloviny 20. století). Naše obavy, že plánovaný čas nenaplníme, byly liché a naopak jsme měli problém včas skončit. Nebylo pevné zadání a každý si mohl svobodně zvolit způsob svého představení. Někteří z nás si své povídání připravili písemně a to vedlo k nápadu vymámit písemný záznam povídání od všech. Díky tomu máme k dispozici nejen osobní vzpomínky, ale i zajímavý osobitý pohled na knihovny nejen našeho regionu v průběhu uplynulých 50 let.

Plánovali jsme dvě až čtyři setkání ročně a dotáhli jsme to na letošních 10 společně strávených dnů. Během setkání totiž často spojujeme několik samostatných akcí, abychom společně strávený čas a často i nepříjemné cestování náležitě využili. V adresáři máme už téměř 40 adres a průměrná návštěva jednotlivých setkání je 24 účastníků. Pokud vás naše činnost alespoň trochu zaujala a chcete se jí zúčastnit, musíte splnit pouze dvě podmínky: být v důchodu a být členem SKIP. Podmínka třetí je neoficiální a dobrovolná: je dobré být tzv. „srdecač“, mít rád lidi a knihovnický obzvlášť, nepřestat se zajímat o naši bývalou profesi a měl by vás bavit život a svět kolem nás, i když na něm často není nic zábavného k vidění

STALO SE

ani k slyšení.

Na závěr ještě připojuji vzkaz od Hanky Nejedlé z Hronova, kterým omlouvala svoji neúčast na jedné naší akci:

Přeji vám den jak víno
A krásné zážitky pospolu
U jednoho stolu
Díky vám, že vás mám

Kontakt na autorku: b.blaza@seznam.cz

Slavnostní setkání knihovníků Královéhradeckého kraje

Lucie Bašťová

Dne 16. října 2024 se v konferenčním sále Studijní a vědecké knihovny v Hradci Králové uskutečnilo slavnostní setkání knihovníků Královéhradeckého kraje, při kterém byly uděleny významné knihovnické ceny. Akce se konala již popatnácté a jejím hlavním cílem bylo ocenit knihovny a knihovníky za jejich příkladnou a inspirativní práci a za dlouhodobý přínos komunitě. Událost proběhla pod záštitou hejtmana Královéhradeckého kraje Mgr. Martina Červíčka.

Slavnostní setkání oficiálně zahájila ředitelka Studijní a vědecké knihovny Mgr. Daniela Řidlová, kterou svým pozdravem následovala náměstkyně hejtmana Mgr. Martina Berdychová. Knihovnický institut Národní knihovny ČR reprezentoval PhDr. Vít Richter a nechyběli ani zástupci města, ředitelky knihoven, starostové a významné osobnosti z oboru.

Během večera byla předána ocenění za vynikající práci v oboru a pro své ceny si přišli i vítězové dvou soutěží:

Knihovnice a knihovníci roku 2024

Již tradiční titul Knihovnice/Knihovník roku uděluje od roku 2009 Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové spolu s regionálním výborem SKIP 08 Východní Čechy za dlouholeté působení v oboru a za výtečnou práci. V tomto roce získalo

ocenění celkem deset osobností z veřejných i obecních knihoven.

V kategorii malých veřejných knihoven si ocenění odnesly:

- Bc. Dana Hrubá, Místní knihovna České Meziříčí
- Daniela Valentová, Lidová knihovna Úhlejov
- Ludmila Frödrová, Obecní knihovna Martínkovic
- Jana Matějčková, Obecní knihovna Dubenec

V kategorii veřejných knihoven byly oceněny:

- Mgr. Jana Benešová, Knihovna Václava Čtvrtka v Jičíně
- Marie Mešková, Městská knihovna v Broumově
- Věra Plachtová, Knihovna města Police nad Metují

Knihovnice roku Královéhradeckého kraje 2024

STALO SE

- Mgr. Petra Landsmannová, Knihovna města Hradce Králové
- Mgr. Bc. Jana Žárská, Místní knihovna v Černilově
- Mgr. Eva Svobodová, Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové

Knihovna roku 2024 Královéhradeckého kraje

Královéhradecký kraj již třetím rokem vyhlásil soutěž Knihovna roku Královéhradeckého kraje. Organizátorem soutěže je Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové a SKIP 08 Východní Čechy. Ocenění uděluje Rada Královéhradeckého kraje. Cílem je vyzdvihnout nejlepší veřejné knihovny v kraji. Vítěz této soutěže automaticky postupuje do celostátního kola.

Výsledky krajského kola soutěže:

1. **Místní knihovna v Černilově**, knihovnice Mgr. Jana Žárská
2. **Místní knihovna v Kvasinách**, knihovnice Irena Šklíbová
3. **Lidová knihovna Úlibice**, knihovnice Mgr. Darina Plechatá

Pamětní list: **Místní knihovna ve Chvalkovicích**, knihovnice Mgr. Bohumila Krausová

Pamětní list: **Městská knihovna Špindlerův Mlýn**, knihovnice Mgr. Marie Čeřovská

Pamětní list: **Obecní knihovna Nový Hrádek**, knihovnice Olga Langrová

V letošním roce na nejvyšší příčku dosáhla Místní knihovna v Černilově, kterou již více než deset let vede Jana Žárská. Černilovská knihovna, která nedávno obdržela ocenění Bibliotheca Inspirans, v posledních letech vzkvétá, rozšiřuje své prostory, má pestrou nabídku služeb a pokrývá všechny věkové skupiny. Pozitivním prvkem ve fungování knihovny je propojení s místním kulturním domem. Na druhém místě se umístila Místní knihovna v Kvasinách a třetí příčku obsadila Lidová knihovna Úlibice. Místní knihovna ve Chvalkovicích, Městská knihovna Špindlerův Mlýn a Obecní knihovna Nový Hrádek obdržely pamětní listy.

Všechny zmíněné knihovny dlouhodobě rozvíjejí společenský život v obci, plní vzdělávací funkci a svým posláním zlepšují každodenní život občanů.

Vítězem celostátního kola Knihovna roku 2024 je Místní knihovna v Hodicích z Kraje Vysočina.¹ Vyhlášena byla 10. 10. 2024 v Zrcadlo ve kapli Klementina.

Cena MARK Východočeského regionu SKIP 08

Součástí večera bylo i předání ceny MARK Východočeského regionu SKIP 08 pro mladé, aktivní a inspirativní knihovníky, kterou letos získal Bc. Jaroslav Beran, jehož do soutěže

Knihovna roku Královéhradeckého kraje

Cena MARK Královéhradeckého kraje

¹ Více informací o vyhlášení celostátní soutěže Knihovna roku 2024 naleznete zde: <https://ipk.nkp.cz/knihovnicke-souteze-a-ceny/knihovna-roku/knihovna-roku-2024>

STALO SE

nominovala Knihovna města Hradce Králové. Jediný oceněný muž byl vítaným zpestřením. Jeho osobní nasazení, inspirativní přístup a neotřelé

nápady přitahují pozornost a zájem nejen mezi mladým publikem. Do svých aktivit vnáší herecký talent a smysl pro humor a oblíbené jsou zejména jeho literární procházky městem.

Dalšími nominovanými na Cenu MARK byly dvě mladé inspirativní kolegyně: Bc. Monika Halchynska, nominovaná Studijní a vědeckou knihovnou v Hradci Králové, a Mgr. Michaela Skrbková z Knihovny Václava Čtvrtka v Jičíně.

Vítězem celostátního kola soutěže MARK 2024 je Bc. Michal Jokeš z Městské knihovny v Praze.²

Ocenění MARK jasně dokazuje, že knihovnická profese má nadějnou budoucnost.

K programu přispěly nadané zpěvačky ze ZUŠ Habrmanova a akci svými zábavnými vstupy zakončilo improvizální divadlo Paletáci. Slavnostní večer byl příležitostí nejen k ocenění výjimečných knihovníků a knihoven, ale také k setkání odborníků z oblasti knihovnictví a sdílení zkušeností.

Všem oceněným gratulujeme!

Kontakt na autorku: Lucie.Bastova@svkhk.cz

² Více informací o vítězi naleznete v tomto čísle zpravodaje v rubrice Stalo se v článku Kateřiny Hubertové: Máme další MARKy!

Máme další MARKy!

Kateřina Hubertová

MARK je zkratkové slovo.¹ Takové slovo vznikne spojením počátečních písmen nebo slabik několikaslovného názvu. Náš MARK je

M: mladý/mladá, moudrý/moudrá

A: aktivní, atraktivní

R: rozkvétající, rozumný/rozumná

K: knihovník/knihovnice

MARK² je soutěž, kterou každým rokem vyhláší předsednictvo výkonného výboru SKIP ČR pod záštitou Sdružení místních samospráv ČR a jejímž cílem je podpořit a ocenit mimořádné tvůrčí aktivity mladých (do 35 let věku) pracovníků/pracovnic knihoven, pedagogů a studentů/studentek oboru a ohodnotit jejich konkrétní mimořádný přínos oboru v daném roce.

Jaroslav Beran. Foto: archiv soutěže

¹ Viz <https://www.iceстина.cz/zkratkovy-slova/>

² Viz aktuální ročník <https://www.skipcr.cz/oceneni/mark/15-rocnik-2024>

Soutěž probíhá dvoukolově – nejprve jsou v prvním kole posouzeni kandidáti na krajské úrovni, krajské vítězové pak postupují do celostátního poměrování a z nich vyjde jeden jediný celostátní MARK.

SKIP 08 Východní Čechy zahrnuje území tří krajů (Královéhradecký, Pardubický a část Kraje Vysočina), proto zde máme tři MARKy. Regionální výbor SKIP 08 ve spolupráci s krajskými a pověřenými knihovnami každého z krajů sestavil nezávislou hodnotící komisi a vybral krajské vítěze soutěže MARK. To jsou oni:

Kraj Královéhradecký

Bc. Jaroslav Beran, Knihovna města Hradce Králové

Kolega Beran přinesl do Knihovny města Hradce Králové čerstvý vítr. V kolektivu tvořeném převážně introverty působí jako zjevení. Má originální komunikační prostředky a velmi osobitý projev. Jeho neotřelé tvůrčí nápady a způsob komunikace prostřednictvím krátkých vtipných videí velmi oživily povědomí o činnosti knihovny a o jejích akcích na sociálních sítích a stále přitahují pozornost. Podařilo se mu zvýšit zájem hlavně mezi mladším publikem. Jarda Beran také dává knihovně k dispozici svůj přirozený moderátorský a herecký talent, včetně smyslu pro humor, což se velmi pozitivně odráží na všech jeho aktivitách. Jeho specializací jsou literární vycházky, kde se vžívá do role dobového průvodce a lehce zábavnou formou seznamuje návštěvníky s literárními historiemi našeho města. Vycházky jsou oblíbené

STALO SE

zejména mezi staršími návštěvníky, ale tato forma vzdělávání zaujala i některé školy. Svou tvůrčí aktivitu uplatnil i při spoluautorství a realizaci zbojnické únikové hry, kterou zorganizoval a domluvil i s kolegy knihovníky ze Slovenska. Velmi kvalitně také přednáší pro středoškoláky a seznamuje je s možnostmi vycestování do zahraničí v rámci svého působení ve středisku Europe Direct Hradec Králové. Ohotně se ujal i exkurzí po knihovně, kdy převážně děti a studenty dokáže zaujmout a nadchnout natolik, že se hned přihlásí do knihovny.

Kraj Pardubický

Mgr. Iveta Šedová, Městská knihovna Ústí nad Orlicí

Kolegyně Iveta Šedová pracuje v MěK Ústí nad Orlicí od roku 2015. V knihovně pracovala jako dobrovolnice již v době VŠ studií. Zaměřuje

Iveta Šedová. Foto: archiv soutěže

se aktivně na práci se seniory. Například vytvořila facebookovou skupinu Studenti seniorům a pořádá pravidelná školení v informační gramotnosti pro seniory od základů až po školení pro pokročilé (např. chytrý mobil, chat s GPT, identita občana, WhatsApp). Senioři se setkávají na pravidelných týdenních školeních v knihovně. Během času si vybudovali mezi sebou přátelské vztahy a setkávají se i mimo prostředí knihovny. Vytvořili tak díky kolegyni Ivetě aktivní komunitu, která spolu jezdí i na výlety. Iveta Šedová se zaměřuje také na práci s maminkami na mateřské dovolené v rámci programu Bookstart – S knížkou do života a pořádá pravidelná měsíční setkání maminek dětí 1–3 a 3–6 let. I maminky vytvořily komunitu, která by mohla fungovat samostatně. Tato maminčkovská komunita má vlastní FB skupinu Maminčky, které čtou dětem; dnes čítají již 279 členek a pod vedením aktivní kolegyně Šedové si předávají nápady a informace pro práci s dětmi, čtou, tvoří s dětmi, vyměňují si zkušenosti, ale hlavně navázaly přátelství mezi maminkami na mateřské a rodičovské dovolené.

Kraj Vysočina

Mgr. Anna Holešová, Ph.D., Místní lidová knihovna Sněžné

Anna Holešová je srdcem knihovny ve Sněžném. Díky jejímu nadšení, kreativě a díky podpoře vedení městyse se Místní lidová knihovna ve Sněžném stala živým centrem vzdělávání, kultury a komunitního života. Knihovna, která je ne-

Anna Holešová. Foto: archiv soutěže

STALO SE

ustále zvelebovaná, se může pochlubit moderním vybavením a technologiemi, které vyhovují současným požadavkům. Fond je pravidelně aktualizován a nápaditě prezentován, aby oslovil co nejširší spektrum čtenářů. Knihovna nabízí i e-knihy včetně vlastního manuálu, jak s e-knihami pracovat. Čtenáři si mohou půjčit čtečku e-knih, tablet, trávit svůj volný čas čtením nebo hraním her v knihovně. Knihovnici se daří spolupracovat s místními spolky, MŠ a ZŠ, klubem seniorů, veřejností a mladými čtenáři, pro které knihovna realizuje řadu akcí s podporou obce, Ministerstva kultury (Knihovna 21. století) či Kraje Vysočina. Na besedy jsou zváni regionální spisovatelé i současní autoři. V knihovně probíhají kroužky (ručních prací pro seniorky). Knihovnice motivuje k zájmu o knihu především malé čtenáře (Čtenář roku, Nejhezčí čtenářský deník, Noc s Andersemem a knihovnické lekce a zábavné aktivity). V minulém roce knihovna zvítězila v soutěži Vesnická knihovna Kraje Vysočina 2023 a obdržela zvláštní ocenění ministra kultury ČR v rámci soutěže Knihovna roku 2023 za vytvoření živého komunitního centra, originální podporu a rozvoj

dětského čtenářství hravou formou a za uplatňování inspirativních témat, oslovujících všechny generace.

Děkujeme. Jsme rádi, že jsou mezi námi plni mládí a inspirace. Všichni tři MARKové východních Čech obdrželi od RV SKIP 08 peněžitý dar v hodnotě 2 000 Kč. Dar společně s diplomem jim byl předán na podzimních slavnostních setkáních krajských knihoven. Všechny naše MARKy jsme navíc hrdě poslali do celostátního posuzování.

Vítězným MARKem SKIP ČR pro rok 2024 se stal Bc. Michal Jokeš³ za aktivity související s řemeslnou dílnou DOK16, mj. za bibliolod a koncepci rozvoje kreativních center Městské knihovny v Praze, kde pracuje. Vítěz celostátní ceny byl vyhlášen v Zrcadlové kapli ve čtvrtek 10. 10. 2024⁴ a i my vítězi moc gratulujeme! Další šikovné, mladé a rozumné kolegy a kolegyně knihovničky budeme hledat zase příští rok. Už teď se můžete rozhlížet, koho nominovat.

Kontakt na autorku: hubertova@knihovnahk.cz

³ Viz <https://www.skipcr.cz/oceneni/mark/bc-michal-jokes>

⁴ Záznam celé slavnosti s předáváním všech ocenění na facebooku Národní knihovny ČR viz https://www.facebook.com/watch/live/?ref=watch_permalink&v=844724604177492.

Hledání nejlepších knihoven

Kateřina Hubertová

Pod záštitou Svazu měst a obcí České republiky vyhlásil Svaz knihovníků a informačních pracovníků ČR letos již 15. ročník soutěže o nejlepší městskou knihovnu roku.¹ Cílem soutěže je ocenit nejlepší české knihovny, které jsou provozovány či zřizovány městy, a motivovat je k rozšíření a zkvalitnění veřejných knihovnických a informačních služeb. Soutěž „Městská knihovna roku“ je určena knihovnám, které působí v obci se statutem města, přičemž není rozhodující počet obyvatel.

Pro pravidelné čtenáře zpravodaje U nás není informace o soutěži žádnou novinkou. Do soutěže jsou nominovány pravidelně i knihovny Královéhradeckého kraje. V uplynulých ročnících tak komise navštívila např. Knihovnu Václava Čtvrťka v Jičíně, Slavoj ve Dvoře Králové nad Labem nebo Městskou knihovnu v Novém Bydžově. Letos kraj zastupovala Městská knihovna v Chlumci nad Cidlinou. Letošní konkurence byla opravdu těžká. Soutěžily tyto knihovny (pořadí v seznamu odpovídá posloupnosti, v jaké byly knihovny navštíveny, a nijak to nesouvisí s výsledným pořadím):

Kraj	Počet obyvatel	Městská knihovna	Webová prezentace knihovny
Středočeský	16 070	Rakovník	www.knihovna-rakovnik.cz
Karlovarský	12 780	Chodov	http://www.knihovnachodov.cz
Ústecký	11 310	Rumburk	www.mkrbk.cz
Liberecký	6 276	Železný Brod	www.zeleznybrod.knihovna.cz
Královéhradecký	5 378	Chlumec nad Cidlinou	https://ic.chlumecnc.cz/knihovna/ms-2198
Vysočina	16 178	Pelhřimov	https://www.knih-pe.cz/
Jihomoravský	405 566	Brno	www.kjm.cz
Olomoucký	25 837	Šumperk	www.knihovnaspk.cz
Moravskoslezský	51 819	Karviná-Mizerov	https://www.rkka.cz/
Zlínský	16 726	Rožnov pod Radhoštěm	www.knir.cz

Knihovny byly nejprve v prvním kole posouzeny z hlediska výsledků benchmarkingu² a dvou akcí, které měly knihovny v soutěži prezentovat. Čtyřčlenná komise ve složení Ing. Daniela Divínová, ředitelka Masarykovy veřejné knihovny Vsetín; Bc. Kateřina Hubertová, metodička Knihovny města Hradce Králové; PhDr. Vít Rich-

ter, ředitel Knihovnického institutu Národní knihovny ČR, a PhDr. Marie Šedá z Knihovnického institutu Národní knihovny ČR nejprve knihovny posuzovala na základě dodaných podkladů a zmíněného benchmarkingu a pak se v horších srpnových dnech rozjela všechny nominované knihovny navštívit a vybrat tu nejlepší z nich.

¹<https://www.skipcr.cz/oceneni/mestska-knihovna-roku/15-rocnik-2024>

²<https://www.benchmarkingknihoven.cz/>

STALO SE

Komise najezdila mezi knihovnami přes 1 500 km a v autě strávila přes 20 hodin jízdy.

Protože soutěžící knihovny jsou opět ty nejlepší z nejlepších, je práce komise velmi těžká. Při návštěvě se hodnotí i objekt knihovny (prostor, vybavenost a dostupnost), úroveň a rozmanitost poskytovaných knihovnických služeb, aktivity knihovny jako vzdělávacího, kulturního a komunitního centra, spolupráce knihovny s relevantními subjekty na úrovni města či regionu, zapojení do spolupráce knihoven, a také třeba jaká je v knihovně atmosféra a jaké pracovní prostředí mají zaměstnanci knihovny. Komise vše vyhodnotila, zvážila, prodiskutovala a učinila rozhodnutí. Výsledky soutěže byly oficiálně vyhlášeny a ocenění bylo předáno na slavnostním setkání v Zrcadlové kapli Klementina v Praze ve čtvrtek 10. října 2024. Nejlepší městskou knihovnou letošního ročníku se stala Městská knihovna Šumperk, na druhém místě se umístila Regionální knihovna Karviná a na třetím místě Městská knihovna Rožnov pod Radhoštěm. Pořadí ostatních soutěžících knihoven se neurčuje. Všem oceněným gratulujeme! Při hodnocení bylo vidět, že úroveň knihoven stále hodně a viditelně stoupá, knihovny a jejich zřizo-

vatelé se do soutěže důkladně připravují. Soutěžící knihovny se shodly na tom, že pro ně bylo dobré se soutěže zúčastnit už proto, že je to donutilo prohlédnout si knihovnu jinými očima, vyčistit její prostor a ujasnit si svou úlohu a směr do budoucna, zformulovat vizi.

Při přípravě tohoto článku jsme si znovu přečetla svůj starší příspěvek³ do zpravodaje na stejné téma a zjistila jsem, že moje rady všem soutěžícím knihovnám se vůbec nezměnily. Doporučuji knihovnám připomenout si vydané metodické standardy⁴ a podívat se, jak jim odpovídá situace v jejich vlastní knihovně. A prostudovat si metodiku⁵ pro sesterskou soutěž Knihovna roku⁶ (soutěž určená těm nejlepším veřejným knihovnám v obcích do 7 500 obyvatel na území České republiky). V době vzniku tohoto článku připravoval ředitel Knihovnického institutu Národní knihovny ČR PhDr. Vít Richter na stejné téma obsáhlý článek do časopisu Čtenář⁷. Jeho článek obsahuje kromě podrobných informací o kritériích soutěže a průběhu letošního hodnocení i stručnou historii soutěže. Doporučuji k přečtení.

Kontakt na autorku: hubertova@knihovnahk.cz

Knihovna v Chlumci nad Cidlinou.
Foto: archiv soutěže

Knihovna v Šumperku. Foto: archiv soutěže

³ <https://svkhk.cz/Pro-knihovny/Zpravodaj-U-nas/Clanek.aspx?id=20200413>.

⁴ <https://ipk.nkp.cz/legislativa/normy-standardy-doporuceni>

⁵ <https://ipk.nkp.cz/docs/knihovna-roku-metodika-pro-soutezici-knihovny>.

⁶ <https://ipk.nkp.cz/knihovnicke-souteze-a-ceny/knihovna-roku>.

⁷ <https://svkkl.cz/ctenar>

Ohlédnutí za konferencí Knihovny současnosti 2024

Hana Hornychová

Konference Knihovny současnosti 2024 se konala 10.–12. září na Právnické fakultě Palackého univerzity v Olomouci.

Jednání bylo zahájeno tradičním blokem zahraničních účastníků, kteří se soustředili na hlavní výzvy moderních knihoven a nabídli vize pro budoucí rozvoj knihovnického sektoru.

Úvodní slovo měl Mikkel Christoffersen: přednesl příspěvek s názvem „Knihovny v digitálním informačním prostoru a demokracii – evropská perspektiva“. Zdůraznil rostoucí uznání role knihoven v demokratické Evropě a připomněl, že demokracie není jen o volbách, ale o mnoha aspektech každodenního života, především v digitální éře. Christoffersen ve své prezentaci analyzoval, co knihovny již dělají pro posilování demokracie v digitálním prostoru a jaké možnosti dalšího rozvoje se jim nabízejí.

Následoval příspěvek Šárky Atzenbeck, vedoucí knihovny Zentralbibliothek v Drážďanech, která se věnovala tématu „Po nás potopa? Udržitelnost v knihovnách na příkladu Städtische Bibliotheken Dresden“. Zdůraznila důležitost udržitelnosti v knihovnách a uvedla konkrétní příklady dlouhodobě udržitelných knihovnických služeb.

Poslední prezentací tohoto bloku bylo vystoupení Roela Van Den Sigtenhorsta s názvem „The Library as a Platform-organization“. Vylíčil, jak internet zásadně změnil roli knihoven, které tím ztratily svůj monopol na sdílení informací, ale navrhl, že knihovny mohou strategicky využít své postavení k vytvoření nové, jedinečné pozice v digitálním prostoru.

Druhý den konference byl zaměřen na digitální občanství a moderní technologie, které mění roli knihoven v dnešním světě.

Byla zdůrazněna potřeba modernizace knihovnického sektoru v oblasti umělé inteligence, což ilustroval příspěvek o projektu Jsem v kurzu Krajské knihovny v Pardubicích. Projekt školí knihovníky i veřejnost v používání AI a přináší nový pohled na to, jak technologie mohou obohatit práci knihoven a rozvoj jejich kompetencí. Kristina Vančurová a Ondřej Hudeček představili online vzdělávací platformu Digitálního Česka, která posiluje digitální kompetence knihovníků prostřednictvím e-learningových kurzů. Tereza Lišková a Jiří Zelenka se zaměřili na mediální vzdělávání v knihovnách a propojení knihoven se školami. Nicol Dostálová, Kateřina Johecová a Čeněk Šašinka představili projekt DeVeLex, který využívá technologii eye-trackingu pro reedukaci dyslexie a rozvoj čtenářských dovedností.

Workshop Národní knihovny ČR, který vedli Lenka Maixnerová a generální ředitel Tomáš Foltýn, se zaměřil na klíčové aspekty nové strategie Národní knihovny. Účastníci měli možnost diskutovat o klíčových oblastech, které mají zásadní vliv na budoucnost knihovnictví. Část programu byla věnována propojeným datům a plánům na překlopení stávajících databází do Wikidat, což má zlepšit dostupnost informací a jejich sdílení. Dalším důležitým tématem bylo budování centrální databáze záznamů od nakladatelů, které zajistí jejich sdílení a využívání. Stejným bodem zájmu se ukázala sdílená katalogizace, která má výrazně usnadnit spolupráci mezi jednotlivými knihovnami a zvýšit efektivitu katalogizačních procesů.

V rámci diskuse se řešila také náhrada stávajícího knihovního systému. Účastníci workshopu ocenili otevřený přístup vedení knihovny a možnost aktivně se zapojit do diskuse o budoucím směřování klíčových procesů v Národní knihovně ČR.

Odpolední blok druhého dne se zaměřil na bezpečnostní problematiku knihoven. Lenka Maixnerová a Tomáš Foltýn z Národní knihovny ČR moderovali sekci Bezpečnost a krizové situace v knihovnách. Diskutovali se o tom, jak sladit otevřenost knihoven a jejich povinnost zajistit bezpečné prostředí pro zaměstnance i návštěvníky.

V úvodu vystoupil Zdeněk Orel s přednáškou „Krizová komunikace a kulturní instituce“, ve které vysvětlil, jak se knihovníci mohou vypořádat s agresivním chováním návštěvníků či jak uklidnit osoby v konfliktní situaci. Představil základní metody krizové komunikace včetně aktivního naslouchání a práce s emocemi, které pomáhají předcházet vyhoceným situacím.

Další příspěvek přednesla Anna Vandasová, která se věnovala tématu krádeží v knihovnách. Během poslední doby se staly cílem zlodějů mnohé evropské knihovny včetně Národní knihovny ČR, kde se pachatelé zaměřili na historicky cenná díla. Přednášející rozebírala opatření, která knihovny mohou zavést k ochraně svého fondu, a zdůraznila roli veřejnosti a odborníků při ochraně kulturního dědictví.

Závěrečnou přednášku odpoledního bloku přednesl Jan Pařawa z Ministerstva vnitra. Věnoval se akutní komunikaci jakožto nástroji pro zvládnutí krizových situací, a to nejen na úrovni knihoven, ale i ve společnosti obecně. Součástí přednášky byly příklady z praxe, včetně nedávných konfliktů a bezpečnostních incidentů, které ukázaly důležitost včasné a efektivní komunikace.

Blok byl zakončen panelovou diskusí, kde vystoupili odborníci včetně Evy Lehečkové, děkanky Filozofické fakulty UK, která sdílela své zkušenosti s postupem při nedávné tragédii na FF UK. Diskuse přinesla řadu podnětů, jak zlepšit bezpeč-

nostní opatření a krizovou komunikaci v knihovnách, aby zůstaly bezpečnými a otevřenými místy pro všechny.

Závěrečný den konference se nesl ve znamení hlubších reflexí na téma vlivu moderních technologií na společnost. Stanislav Komárek ve své přednášce „Digitalizace života – krásný nový svět, či cesta do poroby?“ upozornil, že digitální technologie, podobně jako vynález písma, představují jeden z největších přelomů v historii administrativy a organizace společnosti. Zamýšlel se nad tím, zda digitální poroba, podporovaná umělou inteligencí a všudypřítomnými technologiemi, nebude ještě silnější než všechny známé formy otroctví z minulosti. Varoval, že jednání s umělou inteligencí může být mnohem složitější než s jakýmkoli lidským protivníkem.

Na etické aspekty umělé inteligence navázal Marek Orko Vácha v příspěvku „Etické otázky AI – etika, psychologie a právo v AI“. Zdůraznil, že s nástupem umělé inteligence a automatizace je nutné důkladně zvážit etické rámce, které budou řídit její využívání v různých oblastech života. AI vstupuje nejen do pracovního prostředí, ale i do osobní sféry, což s sebou přináší složité otázky týkající se práv, odpovědnosti a lidskosti. V době, kdy technologie stále více pronikají do našich životů, je klíčové zajistit, aby tyto technologie byly používány s ohledem na základní lidské hodnoty a práva. Konferenci tak zakončila diskuse o tom, jak zajistit, aby digitální budoucnost byla spíše nástrojem k posílení lidské svobody než jejím omezením.

Konference Knihovny současnosti 2024 přinesla řadu zásadních témat, která reflektují aktuální výzvy v oblasti knihovnictví, od digitálních technologií a rozvoje nových platform až po bezpečnostní problematiku. Účastníci měli příležitost načerpat nové poznatky a inspiraci, jak mohou knihovny nadále hrát klíčovou roli v demokratické společnosti, a to nejen v České republice, ale i v evropském měřítku.

Kontakt na autorku: hana.hornychova@svkhk.cz

Zažít město jinak

Martina Opršalová Dašková

V sobotu 21. září se v Hradci Králové odehrála akce Zažít město jinak. Na různých místech města se objevila stanoviště, kde se lidé mohli setkávat, něco nového se dozvědět nebo si „po sousedsku“ popovídat. Letos poprvé se jedním z takových míst stalo i prostranství před Muzeem východních Čech. Stánky si zde postavili archeologové, restaurátoři, muzejní pedagogové, CKM či knihovníci. Archeologové si přinesli různé fosilie, pazourky či kosti a vysvětlovali zájemcům, jak to vlastně je s těmi vykopávkami. Pokud si lidé donesli svůj vlastní nález, mohli se dozvědět jeho původ či stáří. Muzejní pedagogové se soustředili na děti, hráli s nimi hry a pořádali různé aktivity. Restaurátorky vysvětlovaly, jaké metody, postupy či materiály mohou lidé využít i doma. CKM, což není ani Centrum kouzel a magie či Cestovní kancelář mladých, ale Centrum kreativního muzejnictví, lákalo zájemce na různé přednášky a akce. Muzejní knihovna zvala k nahlédnutí do faksimilií historických novin, jako jsou například Orlické proudy či Královéhradecké rozhledy. A také nabízela knihu podle výběru, kterou si zájemci mohli zdarma odnést. Nechyběla ani muzejní kavárna, jejíž stánek patřil k nejoblíbenějším. Zdejší domácí buchty, koláčky či zákusky byly totiž naprosto nepřekonatelné. A všichni si docela obyčejně povídali o své práci, o Hradci nebo o životě.

Kontakt na autorku: m.oprsalova.daskova@muzeumhk.cz

Erasmus+ v Bratislavě

Martina Opršalová Dašková

Dostalo se mi možnosti vyjet na Erasmus+, přestože již dávno nejsem student. Jde o pobyt zaměstnance jedné vysílající instituce v jiné hostitelské instituci, kde může nahlédnout pod ruce za-interesovaným pracovníkům. Já jsem jela do Bratislavy. Kromě toho, že mám Slovensko docela obyčejně ráda, mě zajímalo, jaké prostředí najdu v muzejní knihovně Muzea města Bratislavy (MMB), v bratislavské Univerzitní knihovně (UKB) a v Lyceální knižnici Slovenské akademie věd (LK SAV). Chtěla jsem se podívat, jak se

u nich zachází se starými tisky a jak si poradili s bádáním na tomto poli a s publikací odborných výsledků, s digitalizací vzácných knih či s výstavami a návštěvnickým, respektive badatelským provozem.

Zjistila jsem, že co se týká ochrany starých a vzácných tisků, jsme na tom v Hradci Králové v některých případech lépe. Nejprve jsem se podívala do Lyceální knižnice SAV. Ivona Kollárová, jediná zdejší zaměstnankyně, mi poskytla souhrnné informace a provedla mě prostory knihovny. Zjistila jsem, že zde vůbec nemají klimatizaci a staré tisky jsou vystaveny výkyvům teplot i vlhkosti. A jedna jediná pracovnice, byť obětavá a schopná, prostě nestačí na všechny požadavky moderní doby.

V Muzeu města Bratislavy se mi plně věnovali dva dny. První den jsem strávila se zástupcem ředitele muzea Danielelem Hupkem, který se mnou osobně prošel všechna pracoviště a všech sedm objektů muzea s různými výstavami. Hovořili jsme o poslání muzeí, vedení sbírek, moderním výstavnictví či návštěvnickém provozu. Druhý den jsem strávila v přítomnosti vedoucí muzejní knihovny Viery Majchrovičové. Mluvíly jsme zejména o potřebách návštěvníků a každodenní praxi v knihovně a o katalogizaci. Porovnály jsme klady a zápory našich dvou katalogizačních systémů, z nichž jednoznačně lépe vyšel systém Tritius.

Posledním místem, které jsem navštívila, byla Univerzitní knihovna. S vedoucí knihovny Klárou Meszároszovou jsme diskutovaly o uložení a restaurování vzácných tisků, jejich digitalizaci, katalogizaci a odborném vytěžení. Ukázala mi depozitáře plné vzácných historických dokumen-

Bratislavský hrad

tů, s funkční klimatizací i propracovaným vyhledávacím systémem. Mají zde například vzácné islámské či židovské rukopisy nebo tisky ze 16. až 18. století, velmi kvalitně zpracované v odborných monografiích a studiích. Pořádají virtuální výstavy digitalizovaných dokumentů i reálné výstavy. Obecně vzato, všechny digitalizované sbírky mohou využít k výstavám tohoto druhu i k putovním výstavám zapůjčeným jiným knihovnám.

Co se mi naopak zdálo téměř neuvěřitelné, bylo nakládání s prvotisky. Nejenže byly v 80. letech 20. století jednotně převázány do uniformní kožené vazby, ale z knih vazači vypracovali kousky pergamenů, jimiž se v minulých stáletích knihy opravovaly, a uskladnili je v krabici. Takový pergamen mohl pocházet třeba ze 12., 13. či 14. století a mohl obsahovat vzácné soudobé informace, i kdyby se týkaly běžné každodennosti nějakého skriptoria či úřadovny. Prvotisk (či obecně starý tisk) má největší cenu právě tak, jak se nám dosud historicky zachoval.

Navštívené instituce mi umožnily seznámit se s řadou různých způsobů uchování, digitalizace, prezentace knižních i jiných sbírek či s možnostmi jejich odborného zpracování. Celou dobu trvání pobytu jsem diskutovala se slovenskými kolegy

Univerzitní knihovna v Bratislavě, prvotisky a elzevírky o všech zmíněných skutečnostech a sledovala je při konkrétní práci.

Kontakt na autorku: m.oprsalova.daskova@muzeumhk.cz

Finské knihovny – inspirativní cesta v rámci programu Erasmus+

Jakub Škuta

Od 27. května do 6. června 2024 měl náš tříčlenný tým (Jakub, Míša a Vladka) jedinečnou možnost navštívit Finsko v rámci programu Erasmus+, abychom se seznámili s fungováním tammích knihoven a přinesli nové podněty. Cesta se uskutečnila v rámci konsorcia, které spadá pod Královéhradecký kraj.

Finsko je dlouhodobě proslulé svým inovativním přístupem ke knihovnictví, a proto naše cesta směřovala právě do tammích knihoven, které představují nejen místa pro půjčování knih, ale také živá centra vzdělávání, komunitního života a kreativity.

Naší první zastávkou byla moderní knihovna **Oodi** v Helsinkách. Tato knihovna, otevřená v roce 2018, nám doslova vzala dech. Nabízí návštěv-

Terasa knihovny Oodi (Helsinki), Vladimíra Buchtová, Jakub Škuta a Michaela Hašková

Z DĚJIN KNIHOVNICTVÍ V NAŠEM KRAJI

někým mnohem více než jen knihy. Zaujalo nás celé patro věnované makerspace – kreativním dílnám, kde si lidé mohou zdarma půjčit 3D tiskárny, zamluvit nahrávací studia nebo šicí stroje. Oodi se nám představila jako „obývací pokoj města“, kde mohou lidé relaxovat, tvořit nebo se setkávat a sdílet své dovednosti. A když cestou potkáte robota, který doplňuje knihy, nepřekvapí vás to.

Naší druhou zastávkou byla klidná knihovna v **Töölö**, umístěná v parku v srdci Helsinek, jež také nebyla daleko od místa našeho ubytování. Tato knihovna, ačkoliv se jeví skromnější než Oodi, se velkou měrou soustředí na rozvoj komunity – konají se zde čtenářské kluby, jazykové kurzy, ale i čtení se zvířaty. Töölö představuje krásný příklad otevřené komunitní knihovny, která podporuje mezilidské vztahy a vzdělávání pro všechny věkové skupiny.

Knihovna **Pasila**, dříve centrální knihovna Helsinek, se stala významným technologickým centrem. Zde jsme se seznámili se systémem IMMS (Intelligent Material Management System), který automatizuje proces třídění a distribuce knih v celém systému Helsinki City Library. Pokud bychom si chtěli něco odvézt zpět k nám domů, bylo by to právě toto. Tento systém ve zkratce umožňuje vrátit knihy do jakékoli knihovny (v rámci systému), přičemž je automaticky roztrídí podle aktuálních potřeb dalších knihoven. Pasila nám ukázala, jak technologie může usnadnit práci knihovníků a zlepšit služby pro čtenáře.

Další zastávkou byla knihovna **Myllypuro**, která nedávno prošla rekonstrukcí. Tato knihovna se soustředí na místní komunitu a zaujme návštěvníky především flexibilním nábytkem, samoobslužnými službami a příjemným prostředím. Pravidelně organizuje akce pro všechny věkové skupiny (převážně však pro seniory), od kreativních dílen po společenská setkání. Zajímavým prvkem je kuchyňka, která slouží jak veřejnosti, tak zaměstnancům a přispívá k domácí atmosféře knihovny. Až nečekaně se stala tím hlavním centrem dění. Myllypuro představuje skvělý

příklad toho, jak se knihovna může přizpůsobit specifickým potřebám obyvatel v dané oblasti.

Navštívili jsme také knihovnu **Lippulaiva** v Espoo, která byla navržena s ohledem na rodiny s dětmi a životní prostředí. Otevřena byla v roce 2022. Do celého procesu výrazně vstupovala veřejnost (převážně rodiny s dětmi) a knihovna se sama pochlubila tím, že byla schopna zrealizovat až 65 % všech nápadů. Výsledkem je knihovna, která působí jako útulný obývací pokoj, až pokojíček, kde se lidé mohou setkávat, učit se, tvořit. Lippulaiva dokazuje, že spolupráce mezi knihovnou a komunitou může vést k velmi úspěšným projektům.

Nesmíme opomenout ani návštěvu knihovny **Rikhardinkatu**, která nás zavedla zpět do historie. Tato knihovna, založená v roce 1882, se nachází ve staré budově v centru Helsinek a nabízí výjimečnou atmosféru. Ačkoliv zde plánují rekonstrukci, atmosféra této knihovny má stále své kouzlo. Rikhardinkatu je dokonalým příkladem toho, jak lze historickou budovu přizpůsobit moderním potřebám.

Návštěva knihovny **Kallio** byla nezapomenutelným zážitkem. Tato knihovna, umístěná v hipsterské čtvrti, nedávno prošla rekonstrukcí, která zachovala její historický ráz. Kallio se soustředí na kulturní rozmanitost a inkluzi, což se odráží v široké nabídce knih a programů pro různé etnické skupiny. Měli jsme možnost prozkoumat bohatou sbírku literatury v arabštině, somálsčině a dalších jazycích. Knihovna Kallio nás uchvátíla svou klidnou atmosférou a dokonalým propojením tradice s moderními potřebami místní komunity.

Naší další zastávkou v Helsinkách byla knihovna **Kalasadama**, nejnovější knihovna v této dynamicky se rozvíjející čtvrti. Kalasadama se zaměřuje na inovace a digitální služby, podporuje samoobslužné možnosti a nabízí prostor pro coworking, studium a volnočasové aktivity. Je také výrazně zaměřená na malé děti a jejich rodiče. Tato knihovna je ideálním místem pro mladou generaci, která hledá nejen knihy, ale také vzdělávací

Z DĚJIN KNIHOVNICTVÍ V NAŠEM KRAJI

a pracovní nástroje. Nepřišli jsme ani o fascinující návštěvu knihovny v **Turku**, která patří mezi nejstarší a nejvýznamnější v celém Finsku. Tato knihovna se pyšní nejen bohatou historií, ale i moderním přístupem k poskytování knihovnických služeb. V Turku jsme byli svědky harmonického spojení historické architektury s moderními technologiemi a službami. Knihovna hraje klíčovou roli v kulturním životě města a nabízí širokou škálu akcí, výstav a vzdělávacích programů, které lákají návštěvníky všech věkových skupin. Srovnání s naší knihovnou (SVK HK) bylo

namístě už i z důvodu, že nová část byla postavena ve stejné době jako naše knihovna.

Celá naše cesta po finských knihovnách byla nesmírně inspirativní. Měli jsme možnost vidět, jak knihovny mohou fungovat jako dynamická a otevřená místa pro všechny. Pokud vás zajímá, jak funguje systém IMMS nebo jak finské knihovny propagují své akce a služby, sledujte náš zpravodaj – brzy vám přineseme další inspirativní příběhy z finských knihoven!

Kontakt na autora: jakub.skuta@svkhk.cz

135 let v knihovně U Mokřinky v Mokřém

Dagmar Honsnejmanová

O naší knihovně se v časopise U nás psalo opravdu již mnohokrát. Přesto snad stojí za zmínku její 135. výročí založení řídicím učitelem v Mokřém Emilem Musilem-Daňkovským (15. 7. 1889). Někdo si možná řekne, že zřízení knihovny vesnickým učitelem byla na konci 19. století celkem běžná věc, a možná má i pravdu. Ale Emil Musil byl na tehdejší dobu velmi osvědčený a svojí činností malou obec proslavil v širokém okolí. Ve škole byla založena redakce mysliveckého časopisu Lovecká besídka, do kterého psaly i tehdejší osobnosti, jako např. Alois Jirásek nebo F. S. Kodým. Sám Emil Musil byl velmi všestranný, věnoval se pedagogice, pěstitelství, chovatelství, cestování, myslivosti. Samostatně vydal přes 20 spisů, poněkud přírodopisných a pedagogických, věnovaných mládeži. Překládal z němčiny (Karla Maye), francouzštiny a angličtiny. Přispíval svými články a básněmi do mnoha časopisů.

A tak se není co divit, když se stal dalším patronem knihovny U Mokřinky a také čestným občanem obce Mokřém in memoriam, přesně v den založení knihovny 15. 7. 2019. Tehdejší akci s výstavou jeho děl podpořili Královéhradecký kraj, historik Josef Ptáček, herec, spisovatel a básník Miloň Čepelka. Z knihoven to byly knihovna Zlín, Rumburk, Kyjov, Sedlčany a velkým dílem přispělo Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského Praha, které dokonce uspořádalo svoji samostatnou výstavu o životě a díle Emila Musila.

Z DĚJIN KNIHOVNICTVÍ V NAŠEM KRAJI

Celá léta je nám Emil Musil velkým vzorem. Rozhodně by se za naši současnou činnost nemusel stydět. Pokračujeme v jeho šlépějích opravdu s velkým nasazením a nadšením.

Obnovení knihovny se Mokrém dočkalo v roce 1997, když se obec osamostatnila. Na začátku to byl jen sen o půjčování knih, takový malý mráček s pár hvězdičkami, z kterého časem vznikla obrovská galaxie plná mlhovin a rozmanitých hvězd. A knihovna září přesně uprostřed. Je sice malinká, ale o to více září.

V knihovně se nejen půjčují knihy, ale stala se především kulturním centrem obyvatel obce. Nápady a aktivity se jen hrnuly a dnes již knihovna ve spolupráci s obcí pořádá na padesát akcí ročně. A to je jistě slušné číslo na obec se 170 obyvateli.

Trochu statistiky

- 1) Založení knihovny 15. 7. 1889.
- 2) Obnovení knihovny po osamostatnění obce 22. 5. 1997.
- 3) První patronkou knihovny je bludička Mokřinka, od 24. 10. 2009 (odhalení dřevorezby Jarmily Haldové).
- 4) Druhým patronem knihovny je Emil Musil-Daňkovský, od 8. 12. 2014.
- 5) Počet akcí v letech 2005–2023 dosáhl čísla 667; bude jich však víc, protože od roku 1997 do roku 2004 se akce do výkazu nezapisovaly.
- 6) Návštěvníků v knihovně včetně akcí v letech 1998–2023 bylo téměř 40 tisíc.
- 7) Od října 2006 má knihovna svoje webové stránky, kde je zaznamenána veškerá její činnost; od ledna 2025 budou opět renovovány a budou určitě modernější a přístupnější.
- 8) Knihovna má svoje logo, které visí na budově knihovny a používá se při všech příležitostech.
- 9) V knihovně má redakci Mokerský zpravodaj a vydává se již 19 let. Knihovna zde má svoji stálou a velmi obsáhlou rubriku.
- 10) Knihovna má svoji lípu Bludičky Mokřinky, která se v roce 2012 umístila v celostátní soutěži Strom roku na 5. místě.

11) Knihovna získala Turistický suvenýr č. 1266.

Publikace obce a další materiály vydané ve spolupráci s knihovnou

- 1) Obec Mokrý v dějinách i současnosti 1390–2010
- 2) Obec Mokrý – Zajímavá data v dějinách i současnosti 1390–2016 a půl
- 3) Mokerské bludičky (katalog bludiček)
- 4) Večerní vyprávění bludičky Mokřinky
- 5) Co vyprávěla jedna víla
- 6) Mokerský receptář aneb Jak jsme jedli kdysi a jak jíme dnes
- 7) Emil Musil-Daňkovský – průvodní dokument k výstavě o jeho díle a životě
- 8) Pohlednice knihovny – sedm vlastních pohlednic, poslední 2024
- 9) Stolní kalendáře – pět vlastních kalendářů, poslední „Daruj úsměv v Mokrém“ se připravuje na rok 2025 (z kreseb dětí za posledních 20 let výtvarných soutěží).

Pár příkladů největších aktivit, soutěží a her

- 1) Hledání bludiček v Mokrém
- 2) Hon za pokladem
- 3) Cestování s razítkováním
- 4) Slet čarodějnic
- 5) Prázdninové malování – pravidelně od roku 2004
- 6) Fotografická a výtvarná soutěž o vesmíru od roku 2014
- 7) Soutěž zpravodajů obcí a měst Rychnovska
- 8) Taneční večery
- 9) Rozsvícení vyřezávaných dýní
- 10) Vánoční besídky pro děti a rodiče
- 11) Rozsvícení vánočních stromů
- 12) Výtvarné dílničky – jarní, velikonoční, vánoční
- 13) Pravidelné besedy se spisovateli, zpěváky, cestovateli, sportovci, řemeslníky, sběrateli, historiky, astronomy, fotografy – ze všech možných oborů, na které si člověk dokáže vzpomenout.
- 14) Družba s českou knihovnou v chorvatském

TIPY A NÁMĚTY

Daruvaru

- 15) Čajovna u bludičky – neregistrovaný spolek nejen pro seniory od roku 2012
- 16) Slíváci – neregistrovaný turistický spolek od roku 2014 – procházky okolo Mokřého i dál
- 17) Sbírky – pro Diakonii Broumov, Fakultní nemocnici Hradec Králové (plyšáci a drobné hračky pro děti na dětském a infekčním oddělení)
- 18) Regionální knihovnička – specialita knihovny, obsahuje víc než 500 ks publikací.
- 19) Sbírka historických děl Emila Musila-Daňkovského dnes již čítá víc než 40 děl, různých příspěvků do časopisů.
- 20) Velký výběr deskových her pro děti a rodiče, půjčování domů i hraní v knihovně (víc než 40 stolních her + karty, pexesa, házecí kroužky, stavebnice, magnety, vyrábění z korálků, výtvarný materiál všeho druhu a další)

Výstavy v knihovně

Minigalerie „Na Síti“ a „Na Okně“ – pravidelné výstavy v knihovně místních i regionálních umělců, výstavy děl z výtvarných soutěží.

Zajímavosti a ocenění

- 1) Knihovnice Dagmar Honsnejmanová je uvedena ve Slovníku českých knihovníků.
- 2) Knihovnice získala titul Knihovnice roku Královéhradeckého kraje, Žena regionu

Královéhradeckého kraje, obdržela Křesadlo, Zlatou korunu a Pamětní medaili hejtmana kraje, cenu Společnosti přátelské rodině, Dobrovolník roku a další.

- 3) Knihovna obdržela ocenění v soutěžích Vesnice roku, Knihovna roku, Biblioweb, Kamarádka knihovna, Senior klub roku, Kalendář roku, Kde končí svět – Slon a mravenec a další. Dvakrát se stala knihovnou Královéhradeckého kraje.

V roce 2024 knihovna obdržela dotaci Královéhradeckého kraje na vybavení knihovny ve výši 35 tisíc Kč. Z nich byly pořízeny nové židle, nová police na deskové hry, nový pult na časopisy a další drobnosti.

Budoucnost knihovny?

Knihovně se daří, návštěvnost je vysoká, podpora obce nadstandardní, sponzorů řůza... Co víc si asi přát? Přesto konec je spíš pesimistický. Knihovny na malých obcích to nemají lehké, musí při své činnosti zastoupit spoustu oborů, aby uspokojily své čtenáře a občany. Každý má rád něco jiného, děti, mladí, staří. Starší generace se setkává v knihovně, nastupující senioři mnohem méně, stále jsou aktivní, chodí dlouho do zaměstnání. Děti s rodiči? Nejvíce přijdou malé děti, které mají radost z knih a aktivit v knihovně, mládež už tolik ne. Rodiče? Spíš méně, člověk se jim ani nedívá, není jednoduché dnes vše zvládnout. Zvlášť na obci, když musíte za vším dojet někam dál. Pokrok se samozřejmě zastavit nedá, ale počítače, tablety, telefony, televize... na jednu stranu užitečná věc, ale na druhou? Všeho moc škodí. Tak to je a nic s tím neuděláme. Myslím, že ta nejkrásnější doba knihoven už tu byla: nadšení, dobrovolnictví, více času tráveného v kolektivu. To už se nevrátí, i když se budeme asi snažit sebevíc. Nezbývá než doufat, že se z knihoven nestanou archivy minulosti. Malých knihoven ubývá a slučování všeho a všech je nový trend blízké budoucnosti. A já? Já bych také jednou byla ráda na druhé straně, „jen“ jako čtenářka a návštěvnice

akcí v knihovně.

Kontakt na autorku: knihovna.u.mokrinky@seznam.cz

Web knihovny: <https://knihovna.obecmokre.cz>

Digitální odysea aneb Nejen senioři v onlinu

Vladka Buchtová

Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové se letos zapojila do projektu „Senioři do onlinu – Digitální odysea v knihovnách“, který do knihoven přináší SDRUK, Nadace Vodafone, Elpida a Moudrá Sovička.

Cílem projektu je co nejvíce zpřístupnit moderní technologie a digitální vzdělávání seniorům. Nejedná se o novou myšlenku. V minulosti proběhla ve Studijní a vědecké knihovně na toto téma pro seniory mnohá a opakovaná školení. Zmíňme například První kroky s počítačem, které se objevily nejdříve, poté to byla školení práce se smartpho- nem a aplikacemi a v neposlední řadě i workshop o programu na zpracování fotografií. Senioři tyto šance nepromeškali a kurzy byly vždy naplněny.

Ani v tomto případě tomu nebylo jinak. Pilotní kurz proběhl 19. 9. a absolvovalo ho 13 seniorů. Kurz vedla lektorka a koordinátorka kurzu Bc. Lenka Tomková z organizace Moudrá Sovička, z. s. Nebyla to jen výuka pro seniory, ale také pro mě jako pro budoucí lektorku. V létě jsem absolvovala v centru Elpida dva kurzy: didaktický workshop „Lektorská praxe při výuce seniorů“ a „Úvod do vzdělávání starších dospělých a seniorů v oblasti digitální gramotnosti“. Bylo dobré vidět a uvědomit si, jak celý kurz sestavit a vést. Protože se seniory pracuji, byla jsem si vědoma, že ti, kteří se přihlásili, nejsou digitálními technologiemi nepolíbeni, a tak jsem hned zpočátku upozornila na to, že pravděpodobně hodně věcí budou znát. Nakonec se z prvního setkání

vyklubal docela zajímavý tříhodinový workshop a senioři odcházeli spokojeni s tím, že některé věci sice znali, ale rádi si je zopakovali. Naopak některé užitečné funkce, které pro ně byly do té doby velkou neznámou, přijali za své a byli z nich nadšeni. K zapamatování základních pojmů a úkonů přispěl i jednoduše a srozumitelně zpracovaný podpůrný materiál, který každý návštěvník workshopu obdržel zdarma. Dobrým tahem při výuce bylo i to, že monitor mobilu byl sdílen na plátně a tak bylo vše i názorně, krok za krokem, předvedeno. K seniorům, kteří měli jiné typy mobilu, pak lektorka chodila a trpělivě a vstřícně jim práci s jejich zařízením vysvětlovala. V tomto semináři se senioři například dozvěděli, jak správně a bezpečně vyhledávat na internetu pomocí počítače, jak vyhledat místa na mapě a naplánovat si trasu, fotit a spravovat fotografie ve svém zařízení či jak fotografie sdílet, jak komunikovat pomocí e-mailu, WhatsAppu nebo jiných komunikačních aplikací, měli i možnost seznámit se s užitečnými aplikacemi, jako je IDOS, Záchranka či jinými.

Workshopy jsou určeny pro seniory 65+, kteří mají chuť a motivaci vydat se do online prostoru, ale nevědí, jak začít, nebo se obávají, že to nezvládnou. Obavy ale nejsou namístě, žádná otázka přece není hloupá. Od listopadu jsme proto také zahájili digitální poradnu pro seniory, kde lektor či lektorka poradí s různými problémy při konzultaci, kterou si lze sjednat individuálně. A s čím nejčastěji pomáháme na individuálních konzultacích? S prvním nastavením nového

TIPY A NÁMĚTY

zařízení, jako je vložení SIM karty, nastavení a registrace Googlu, instalace a nastavení nových služeb, základní ovládání a nastavení telefonu, jako je zvonění, správa aplikací či připojení k wifi, obnova zapomenutých hesel nebo zálohování dat, fotografií a kontaktů.

Projekt nezapomíná ani na ty, kteří se zatím rozmyšlejí, zda chytrý telefon nebo tablet zakoupit. Proto knihovnám byla tato zařízení věnována. V našem případě to jsou dva tablety a jeden mobilní telefon, takže zájemce o workshop,

kteří zatím neměli možnost se s těmito zařízeními setkat, si může bez obav ze ztráty dat či poškození vše vyzkoušet prakticky.

Nezbývá tedy než si přát, aby senioři této možnosti využili a získali tak sebevědomí v digitální oblasti a tím i schopnost být samostatnější v rámci digitálních služeb, být více v kontaktu s rodinou a blízkými či se zapojovat do společenského života.

Kontakt na autorku: vladimira.buchtova@svkhk.cz

POZNÁMKY

A series of horizontal dashed lines for writing notes.

POZNÁMKY

Knihovna Lippulaiva, ukázka využití udržitelných materiálů: například zde ve formě dřeva, připomínající finské domky

Do čísla přispěli:

Mgr. Lucie Baštová – SVK v Hradci Králové, **Božena Blažková** – SKIP 08 Východní Čechy, **Bc. Vladimíra Buchtová** – SVK v Hradci Králové, **Mgr. Miloš Buroň** – starosta obce Blešno, **Mgr. Marie Čeřovská** – Městská knihovna Špindlerův Mlýn, **Mgr. Martina Opršalová Dašková** – Knihovna Muzea východních Čech v Hradci Králové, **Matěj Hlavatý** – starosta obce Tetín, **Dagmar Honsnejmanová** – Knihovna U Mokřinky v Mokrém, **Mgr. Hana Hornychová** – SVK v Hradci Králové, **Bc. Monika Hornychová** – starostka obce Šonov, **Bc. Kateřina Hubertová** – Knihovna města Hradce Králové, **Mgr. Lucie Jirků** – SVK v Hradci Králové, **Bohumila Krausová** – Místní knihovna ve Chvalkovicích, **PhDr. Martin Krčál, DiS., Ph.D.** – Katedra informačních studií a knihovnictví, Masarykova univerzita v Brně, **Libuše Kyralová** – Obecní knihovna Šonov, **Olga Langrová** – Obecní knihovna v Novém Hrádku, **Mgr. Petra Řoutilová** – SVK v Hradci Králové, **Bc. Eva Semrádová** – SVK v Hradci Králové, **Mgr. Jakub Škuta** – SVK v Hradci Králové, **Eliška Štěpánová** – kronikářka obce Jestřebí, **Aneta Zošiaková** – starostka obce Jestřebí.

Digitální knihovna SVK HK

Digitalizované dokumenty nejen z fondu **SVK HK**, ale i dalších **knihoven Královéhradeckého kraje** na jednom místě.

- v režimu **DNNT**
- **90 %** obsahu lze prohlížet **vzdáleně** kdykoli a odkudkoli
- **regionální dokumenty** z našeho kraje
- více než **5,5 tisíce monografií**
- téměř **400 titulů periodik**

Najdete na adrese:

<https://kramerius.svkhk.cz>

